

subotički dvotjednik

Godina II. • Broj 30 • 26. kolovoza 1995. • Cijena 1 dinar

KRUHA I MIRA

Blagoslovom putnika u crkvi sv. Roka u petak 13. kolovoza započeo je najsvečaniji proslava uspješnog svršetka žetvenih radova Dužijance, a nastavljen svečanom svečanom, koju je predvodio subotički župnik János Penzes, na kojoj je blagoslovio kruh od ovogodišnjeg brašna. Pred parom vjernih, pod misom je održao propovijed. Jip Pekanović, župnik iz Sombora. U obraćanju vjernicima govorio o prednosti vrijednosti kojim se rukovodi čovjek danas te ukazao na nestale, ali u našem narodu nekad prisutne, osobito kod nas prave vrijednosti rada: upornost, poštenje, pravdičnost... Nakon misa u crkvi Subotice od katedralne crkve katedralnog Trgu krenula je svečna povorka koja ovogodišnje Dužijance, i petnaestak folornih skupina u narodnim nošnjama, u toplim pljeskom pozdravljalo više od 10.000 nazočnih ljudi.

Nakon s improviziranim salašom ovogodišnje bandašica Suzana Dulić, iz Subotice, i bandaša Marinka Kujundžića s Bihaća, padala kruh od novog žita gradonačelniku Józsefu Kaszi. U prigodnom obraćanju građanima i gostima g. Kasza je rekao:

Izletno je velika čast primiti kruh od naših, jer to daje snagu za budućnost, za našu, zajedno označava i svršetak muko-

trpnog rada naših žitelja s ovog područja (...). Unazad nekoliko godina naš uloženi trud i rad dosta je gorak. Gorak zbog ukupne situacije i položaja poljoprivrede i zbog ukupnih političkih odnosa koji se odvijaju na prostorima bivše Jugoslavije. Tako je gorak i naš današnji praznik kada promatramo kolone izbjeglica koje pristižu u ravnicu, koji su morali napustiti svoja vjekovna ognjišta. U ljudskoj patnji Subotica i građani Subotice suosjećaju i pružaju maksimalnu potporu i pomoć za zbrinjavanje nesrećenih ljudi. Moramo pozvati sve naše odgovorne ljude da hitno prekinu rat, jer se samo u miru može živjeti i zajednički dočekati budućnost.

Među brojnim uzvanicima, skupu su bili nazočni i dvojica ministara iz republičke Vlade, Radoje Đukić, ministar privatnog poduzetništva i Oszkár Fodor, ministar industrije, te gradonačelnik Segedina István Szalai, gradonačelnik Leskovca Gojko Veličković, otpravnik poslova njemačkog i austrijskog veleposlanstva i predsjednici nekoliko općina iz Bačke. Svakako se moraju pohvaliti i djelatnici MUP-a, koji su osiguravali cijeli tijek proslave od neželjenih incidenata.

Navečer je bandašica priredila svoje kolo u dvorištu Župnog ureda crkve sv. Roka u Keru, na kojemu je bilo preko tisuću ljudi.

(I. Ž.)

Općinski krizni stožer za prihvrat izbjeglica

Zbrinuto više od 3000 izbjeglih lica

Organiziranom prihvatu izbjeglica u Republici Srbiji svoj je doprinos dao i Općinski stožer za zbrinjavanje izbjeglica na čijem je čelu g. Gábor Kudlik, unatoč skrbi za preko 2500 prijavljenih izbjeglica iz 1991., 1992. i 1993. godine. Ovaj je stožer imao svoj redoviti sastanak u ponedjeljak 21. kolovoza na kojemu je razgovarano o tekućim aktivnostima.

-- Od prošlog utorka do danas preko 1000 novih izbeglih lica je pristiglo na teritoriju naše opštine, tako da je do 8 časova danas na teritoriju Subotice svoj privremeni smestaj našlo 3041 izbeglo lice. Od toga je 1966 izbeglica u kolektivnom smestaju, dok se preostali broj smestio u privatnom smestaju, obično kod rodbine i prijatelja -- rekao je g. Kudlik.

Pored Škole u prirodi (261), Hotela „Sport” (97) i OŠ „Vladimir Nazor” (219) na Paliću, u Subotici su izbjeglice smještene i u Domu učenika (228), Kemijskoj srednjoj školi (50), Domu učenika za slušno oštećenu djecu (96) i Građevinskoj srednjoj školi (50). U općini Subotica i tri su seoska naselja na sebe prihvatili obvezu da osiguraju privremeni smještaj za izbjeglice. To su Bajmok, koji je primio 565 izbjeglih lica, Tavankut 119, dok je Novi Žednik primio 288 izbjeglica.

Zbrinjavanje ovih nesretnih ljudi odvija se, po riječima g. Kudlika, bez „većih” problema. Ishrana, smještaj, zdravstvena zaštita i besplatni prijevoz za određene kategorije izbjeglih su na vrijeme osigurani. Jedini je problem u tome što samo Hotel „Sport” udovoljava kriteriju za dulji boravak izbjeglica, dok svi ostali tomu ne udovoljavaju.

(Ij. k.)

Kut

Nemoć

U činjenici osobne nemoći krije se zebnjiva tajna otvrdlog, a bezazleno i naivno zatvorenog kovčežića skrivene nam budućnosti. I sama je brava nade, i pored u ponajboljim namjerama predatog a nestalog ključa, već poodavno daleko od čovjekovih običnih želja, svakdanjih prohtijeva i sebi primjerenih očekivanja. U bezosjećajnoj ruci Nekoga, koji glumi da zna što hoćemo i koji je, što je još strašnije, zadržao pravo da govori i u ime drugih (gotovo svih), odzvanja željezo i našeg ključa hladno. Kao i što je srce Onoga koji bdi nad sudbinom u tamnici zaključane nam budućnosti. Tu pamet lagano staje, osjećaji vremenom tupe a savjest postaje šutljiva. Tko je sljedeći? Nemoćni svi čekamo Nekoga da makar blaženi skrši pogled na nas. Dok nas još sotona nije odnijeo.

Tomislav Žigmanov

Subotica ovih dana u jugoslavenskom tisku

BROJKE POGODNE ZA UPOTREBU

U posljednje vrijeme u nekim sredstvima javnog informiranja zamjećena je želja nekih novinara da jugoslavenskoj javnosti prezentiraju političku situaciju u Subotici. To nije loše, ali je zabrinjavajuće zbog svog načina konstrukcije. Pukim izmišljanjem činjenica rade na jedan prljav i s aspekta novinarske etike nedostojan način. Naime, oni nalazeda bi političku sedimentaciju grada najbolje prikazali, ako bi nekome pustili krv. Ti sitni plaćenici i vjerna služinčad laži svoje tekstove mogu pisati samo pod povećanim lučenjem sekreta mržnje. Mrziti druge njihova je biološka potreba, a laž sredstvo da umire svoju prljavu savjest. Takvi tekstovi danas i ovdje su mogući jer ne snose nikakve posljedice po njihove autore s obzirom da su upereni protiv ovašnjih Hrvata i Mađara s ciljem da izazovu strah i povećaju međusobnu netrpeljivost i mržnju u gradu. Njima nije još dovoljno ni krvi, ni tla, ni mitova. Na taj način oni paradoksalno staju u obranu i na stranu progonitelja, koji je moćan a ima i ime i prezime, a ne na stranu progonejenih. Jer, progonejeni su za njih svojom nesrećom i sudbinom ljudi bez imena, tek broj pogodan za upotrebu.

Mržnja prema gradu

Povod da se baš sada late i oglase na taj način jeste tradicionalna proslava svršetka žetve Dužijanica, te nesreća i tragedija srpskog naroda iz Krajine. Nakaradnim spajanjem, konstrukcijama i plitkim izmišljotinama pokušavaju jugoslavenskoj javnosti prezentirati koliko „koliko” nečistoće se nataložilo u ovome gradu, te je, po njima, nužno ovdje napraviti veliko spremanje.

Izliv mržnje prema gradu započeo je veliko balvan pero, dopisnik „Večernjih novosti” M. Mitrić, koji je i svojim ranijim napisima, uz glasnu pratnju mnogih drugih novinara, doprineo tragediji i patnji naroda. Njihova krivica nije mala, a oni i dalje uspješno truju narod i uvećavaju bol prilikom osvještavanja. Tako u „Večernjim novostima” 13. kolovoza M. Mitrić u nadnaslovu, naslovu i podnaslovu ispisuje lepezu neistina, kad piše: nadnaslov „Bela Tonković, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini pokušava da u Subotici izazove sukob”, s naslovom „Proslavlja tuđu muku” i podnaslovima „Dok je kolona izbeglica prolazila kroz Palić Tonković organizovao feštu”. Tradicionalnu proslavu žetelaca lider vojvodanski Hrvata iskoristo za lepljenje šahovnica i slika Bana Jelačića i za slanje 'Hrvatske mladeži' u Split, gde treba da čestitaju pobjedu Tuđmanovim bojovnicima”. Sve to uz obaveznu sliku Bele Tonkovića, vjerojatno uz redakcijsko pojačanje, kako bi se najavila sezona slobodnog lova na ljude. Sve gore navedeno nije točno, produkt je to balvan mašte Mitrićeve. Tonković ničim nije mogao od gore rečenog izazvati sukob, on nije organiziro nikakvu feštu, a pogotovu ne Dužijancu, na proslavi nije bilo nikakvih šahovnica niti slika Bana Jelačića, niti je slao mladež u Split. Ničega od toga nije bilo, ali kad Mitrić to široj jugoslavenskoj javnosti tako napiše onda se to i dogodilo, i po njemu jedini krivac za to je nitko drugi nego Bela Tonković.

Jadno, prljavo i dozlabora odvratno. Interesanto je da su neki novinari vidjeli šahovnicu u Starom Žedniku, neki u Maloj Bosni a neki u Tavankutu, dok su mnogi optuženi što je nisu vidjeli i na centralnoj proslavi. Na ovaj način vješto su obilježili sva okolna mjesta Subotice gdje još žive Hrvati.

Dužijanica nije ničija privatna prćija, a ponajmanje je bila prisvojena od Tonkovića i DSHV-a. Simptomatično je da ni jedne novine ne pišu da su na svečanoj proslavi Dužijance prisustvovala i dva republička ministra, pa tako Tonković, ako je nešto slavio, nije mogao sam slaviti kako to Mitrićev naslov teksta upućuje. Krivo im je i to što na

manifestaciji nije bilo nikakvog incidenta (tek bi se tad naši novinari raspisali) već je protekla dostojanstveno i s pijetetom trenutka.

Korijen u tradiciji Hrvata

Dužijanica je općinska manifestacija, Izvršni odbor općine imenovao je Organizacijski odbor koji je ovu manifestaciju i organizirao bez ikave političke pozadine. Dalje, zna se čija je Dužijanica, čijoj tradiciji i običajima pripada, a od kada je postala gradska manifestacija ona pripada svim građanima Subotice kao i svim ljudima dobre volje koje u kruhu vide univerzalni simbol praštanja i zajedničkog življenja. Stoga, cinična je i tendenciozna tvrdnja Vesne Vidaković u novosadskom „Dnevniku” kad piše „Dužijanica je svojevremeno prepuštena Hrvatima kako ne bi opet 'kukali' da im se ugrožava identitet”. Ono što pripada i korijeni se u tradiciji Hrvata ne može im biti „prepušteno” pa ni svojevremeno. Točno je da im je svojevremeno bila oduzeta. Bijedna je i kuknjava Nikole Babića, predsjednika Bunjevačko-šokačke stranke, kad u pero Mitrićeve otežale ruke diktira, da Dužijanica služi za promociju DSHV-a da „cio program ove manifestacije ima glavni cilj da dokaže kako su Bunjevci Hrvati, a mi želimo ostati ono što jesmo Bunjevci”. To kaže čelnik jedne od najmilitantnijih stranaka u Subotici, koja je satelit Šešeljeve stranke a svojevremeno se proslavila gaženjem svijeća na gradskome trgu koje su organizirali DSHV i DZVM za mir i suživot. U čemu je on vidio stranački program i stranačku promociju ničim konkretnim ne kaže. Ali to nije ni važno, dovoljno je da on to tako Mitriću kaže, jer ni njemu nije dosta podjela niti rata.

A isti, još uvijek isti M. Mitrić u „Večernjim novostima” ovako započinje izvještaj s proslave: „Hrvati i Mađari juče su u Subotici proslavili tradicionalni dan žetve”. Na trgu je bilo preko deset tisuća građana i gostiju, a po čemu je on zaključio da su slavili samo Mađari i Hrvati ostaće nepoznato. No, važno je da je on i to napisao. U istom tekstu on se čudom čudi i piše „Na iznenađenje mnogih Subotičana, među njima su bili i članovi KUD 'Lemon' iz Leskovca”. To M. Mitriću nije bilo iznenađenje za mnoge Subotičane, kako vi pišete, jer oni za razliku od vas znaju bit i sadržaj pojma suživota, nego je to iznenađenje za vas i vama sličnima. Jer ste iracionalno opterećeni šovinizmom i netrpeljivošću prema ovome gradu. Organizacijski odbor Dužijance pozvao je sva kulturno-umjetnička društva Subotice da uzmu sudjelovanje u ovoj manifestaciji, a što su pored Bunjevaca otkazali da u njoj sudjeluju i „dva srpska kulturno-umjetnička društva 'Mladost' iz Subotice i KUD 'Aleksandrovo’” drugo je pitanje. Možemo samo pretpostaviti kakve će neugodnosti i posljedice nakon ovakvih napisa imati ljudi iz Leskovca.

Možda iz tih razloga oni ni ne spominju nazočnost dva republička ministra na ovoj manifestaciji, da ne bi i oni imali posljedica. A da su posljedice moguće, svjedoči tekst u „Dnevniku” V. Vidaković jer piše „Tako se Zuzana Čus, sekretar Nezavisnog sindikata zemljoradnika Srbije i jedan od organizatora dolaska na paradu slovačkog KUD 'Jamko Kolar' iz Selenče žalila kako ih prozivaju za učešće na Dužijanci. Prema njenoj izjavi, cilj je bio da se podrži ova manifestacija za koju su mislili da ima višenacionalni karakter i da su znali pozadinu ne bi sigurno došli. Uz to je tvrdila da ona nije vidjela šahovnicu. Mnogi takođe tvrde da nisu vidjeli nacionalni hrvat-

ski simbol jer ga na završnoj paradi verovatno nije bilo”. I zaista, kako bi i ih vidjeli kada ih nije bilo. Ali ih je bilo po Vidakovićevoj prije mjesec dana u S. Žedniku zalijepljene na panjeve i drveća. Ne tvrdimo da netko prije mjesec dana nije lijepio naljepnice šahovnica, ali s tim Organizacijski odbor Dužijance nema nikave veze. Uostalom, u svakom narodu balvana profesionalnih mrzitelja i budala ima, pa što ih ne bi bilo i među Hrvatima. Ali protiv toga se moramo boriti istinama, činjenicama, a ne lažima i pukim podmetanjima.

U istom tekstu V. Vidaković objavljuje i biser donosimo ga u cjelini jer to zaslužuje. Tekst je naslovljen „Čudna podudarnost” i glasi „Sve ovo veselje se na neki čudan način podudarilo sa padom Knina. Na sam dan pada Knina u Subotici su se ponovo pojavile i 'Žene u crnom' demonstrirajući svoje 'gadenje nad ratom' kako je pisalo na jednom od transparentata. Sat vremena su ometale mirne šetače korbom u večernjim časovima a na najvidnijim transparentima je pisalo 'Sarajlije niste same', 'Goražde, Srebrenica, Žepa, dokle više'. Palile su se i sveće verovatno samo onima za koje one navijaju transparentima”. Ovaj tekst potpisuje i piše žena. Za nju Žene u crnom navijaju za nečiju smrt. Strašno, ostajemo bez teksta.

Bezrazložno klevetanje

Na istom fonu mogli smo u „Politici” pročitati da postoji i „Pokret Hrvata za Suboticu”. Istina je da on ne postoji, i da za njega nitko ne zna. Ali ne smeta da se oni ocrne do kraja.

B. Tonković je teško oklevetan i bezrazložno po pitanju Dužijance optužen s ciljem da se optuže svi Hrvati u Vojvodini. Jer po inerciji bole snog uma mnogi rasuđuju logikom: Tonković je stranka, stranka je narod. Zaključak je: svi su oni isti i lov na njih je slobodan. Za mrzitelje razlika i istina razum funkcionira po shemi jedan je jednak sa svima, svi su jednaki sa ništa.

U kontekstu ovih zbivanja, po potrebi i na različite načine tumači se i pismo Bele Tonkovića Vladi Republike Hrvatske.

O sadržaju pisma, možemo eventualno raspravljati nekom drugom prilikom. Naše mišljenje je da je on u ovome trenutku u svakom slučaju korumpiran i po tonu nepromišljen. Ali to njegovo legalno političko pravo kao čelnika stranke na čijem je čelu. Isto je jasno da on nema legitimitet da govori u ime svih Hrvata Vojvodine. Identifikacija Tonkovića sa strankom i s narodom je nedozvoljena i opasna. To treba da je jasno svima, a pogotovo neodgovornim novinarskim prama jer je jedna takva identifikacija cio jedan narod odvela u nesreću i tragediju.

Vojislav Sekelj

Žig broj 30

Adresa uredništva: Subotica

Preradovićeve 4

Telefon: (024) 30-136

Osnivač i glavni i odgovorni urednik:

Vojislav Sekelj

Uredništvo: Lazar Merковиć, Ivan

Rudinski, Dragan

Vidaković i Tomislav Žigmanov

Tehnički urednik: Ivan Hegediš

Tisak: „Globus”, Subotica

List je registriran kod

Ministarstva za informiranje

Republike Srbije pod brojem 1620 o

25. travnja 1994. godine

„Žig” izlazi svake druge subote

Izlazak ovog broja „Žiga”
financijski je potpomogla
SOROS fondacija Jugoslavije

Lugi pišu

Svi smo izdajnici

Nemoćni da priznaju svekoliki poraz i svoju krivicu očajni Krajišnici sve redom izdaju za izdaju. Tvrde da su ih izdali Mikulić, Mikulić i Babić, i Slobodan Mikulić koji ih je prodao, i Mladić i Karadžić koji ih nisu pomogli. Još ranije su ustvrdili da ih izdale opozicione stranke i mirovnici u Srbiji, kao i svi u Jugoslaviji koji im nisu bili kao dobrovoljci i koji su izbegavali kolonizaciju. Izdajnici su i svi Srbi koji žive u srpskim gradovima, kao i oni u Sarajevu, Zagrebu, Beogradu, i u Novom Sadu, Subotici, Rumi..., i u drugim mestima. Mrze svoje komšije Hrvate, Mađare i Slovene nesrbe. Za njih, kao i za bosanske izdajnici su i svi građani Jugoslavije koji nisu sa oduševljenjem primili njihovu nezavisnu odluku da nam pripoje, nešto što nije njihovo. I svi koji su smatrali da i mi treba da budemo pitani.

S druge strane, takvi su od početka tvrdili da su izdajnici baš oni koji su sve to zamislili i organizirali, a onda ubedili i gurnuli u rat i zločin protiv Srbe pa i mnoge sa ove strane. Parano i oni koji su na to pristali, ne vodeći računa o posledicama, i koji su nepromišljeno unakašenjem Srbiju i sve Srbe okovali međunarodnom izolacijom.

Upravo tako, da među Srbima nema kolonizatora. Iz takve paranoje, koja sigurno nije savremeni izum, proizašla je još jedna, tobož spasonosna formula za rešavanje problema – Samo sloga Srbina spašava. Ova formula, verovatno, nastala i fatalističko rešavanje od svega u stilu – Ne daj bože da Srbi slože.

Zbog svega, poučna je priča o Mađarskoj kolonizaciji 1848. u kojoj su Srbi učestvovali na jednoj strani. Kada su Srbi, slučajno baš izdajnici, pod vodstvom hrvatskog Bana Jelačića kidisali na Mađare u ime Beča, jedan od njihovih junaka u odbrani Segedina bio je pukovnik K. u. K. pukovnik, Jovan Damjanić, koji je sa Mađarima zbog toga unapredili u generala posle revolucije Austrijanci obesili, ali su im ga izručili braća Rusi.

Učinjen grižom savesti zbog ratovanja protiv Srba na drugoj strani, po svedočenje Jelačića, dotični Damjanić je, dok je još živ, izrekao šekspirovsku rečenicu: "Dami je da potučem sve Srbe, pa da se ne ubijem, da nam se seme zatre". E, da, da, da.

Znači, samo ako smo svi mrtvi niko nije kriv. Neće moći. Dosetili smo se mi kako da živimo i sačuvamo čast. Drugi su izdali sve. A što se nas tiče i za to postoji jedna formula – Ako smo svi izdajnici, niko nije.

Mile Isakov, „Nezavisni“, 18 kolovoza

Treća kolonizacija Vojvodine

ZLOUPORABA ČOVJEKA (IZBJEGLICE)

Ovih dana smo svjedoci kolonizacije Vojvodine, treće po redu od prvog svjetskog rata. Ova riječ znači namjerno i plansko naseljavanje stanovništva u druge dijelove pokrajine i države (unutarnja kolonizacija), u susjedne zemlje (vanjska kolonizacija) ili na druge kontinente (prekomorska kolonizacija). Najveće razmjere dostigla je u periodu kapitalizma, a provodila se iz rasističkih, eksploatorskih i imperijalističkih pobuda.

U povodu prve i druge kolonizacije u nas, u jedinom našem leksikonu, u Općoj enciklopediji nalazimo da se kolonizacija nerijetko susreće i u agrarnoj politici socijalističkih država, a uvjetuju je potreba mijenjanja ekonomske strukture stanovništva, izgradnja novih velikih naselja i industrijskih središta, zbrinjavanje stanovništva iz siromašnih i prenapučenih područja, te racionalizacija zemlje i stanovništva. Posljednja dva razloga uvjetovala su najopsežniju kolonizaciju koju je potkraj 1945. godine, istodobno s agrarnom reformom, provela socijalistička Jugoslavija. Tom je prilikom iz siromašnih i neplodnih krajeva zemlje dobrovoljno preseljeno u druge krajeve više od 350.000 ljudi.

Ova formulacija je sročena s mnogo nedostataka jer je iz Vojvodine (plodni kraj) protjerano ili iseljeno pola milijuna Nijemaca i drugih starosjedilaca te pobijeno bez suđenja nekoliko (desetina?) tisuća muškaraca pa nije bila potrebna nikakva racionalizacija raspodjele zemljišta, iako je Vojvodina u odnosu na pasivne krajeve prenapučen predio. Iz novinskih izvještaja možemo sa sigurnošću ustanoviti da su 1945. godine u Vojvodini obavljani svi radovi u poljodjelstvu, te nije bilo nikakvih gospodarskih razloga, ali je za to postojao politički razlog naseljavanja ovog područja u cilju mijenjanja etničke strukture, koju su po odlasku Nijemaca kvarile manjine, Mađari i Hrvati. Doseljeni su Srbi s teritorija Hrvatske i tijekom pola stoljeća manje-više su se uklopili u novi okoliš, što je najviše ovisilo od njih a ne od starosjedilaca. U uvjetima bratstva-jedinstva stvoren je novi model zajedničkog življenja koji je s ponosom pominjala zvanična politička struktura.

Sada je došlo do treće kolonizacije iz vedra neba. Iz pasivnih krajeva (koji su bili jako aktivni u razbijanju bivše Jugoslavije) pobjeglo je u Srbiju više od 150.000 stanovnika. Napustili su svoja ognjišta skoro bez borbi, po naredbi – kako oni kažu – njihovih vođa, koji nisu s njima krenuli na ovu Golgotu. Nepoznati su stvarni porivi takve naredbe. Po nekima, vode bivše samozvane RSK na ovaj način su se svetile vođi koji ih je uvukao u rat, a poslije ih ostavio na cjeditlu, a po drugima je ovo svjestan potez Slobodana Miloševića u cilju naseljavanja

Srbije, gdje je među srpskim pučanstvom opao natalitet te je postajala mogućnost da u skoroj budućnosti prevagne broj nesrpskog življa.

Nagli dolazak izbjeglica, međutim, ne liči na organizirano naseljavanje ni iz kuta vanjskih promatrača, niti iz kuta unesrećenih ljudi kojima je vodstvo obećalo kuće s namještanjem i, uz to, još i zemlju! Stižu bez hrane i osnovnih higijenskih uvjeta s napaćenom djecom, a nigdje obećanih uvjeta. Većina ih je stigla u Vojvodinu, a namjera vlasti je da se s njima naseljava i Kosovo ne bi li se mijenjala nacionalna struktura te pokrajine. Interesne organizacije kosovskih Albanaca, zatim vojvodanskih Hrvata i Mađara su zvanično prosvjedovale zbog nasilnog mijenjanja etničke strukture stanovništva, što je izazvalo gnjev ne samo vladajuće partije nego i svih oporbenih (srpskih) stranaka. Nacionalne manjine, čija su inače Ustavom garantirana prava uskraćena u pogledu uporabe materinskog jezika i njegovanja kulture i obrazovanja na materinjskom jeziku, nemaju drugih načina ostvarivanja svojih prava nego da se pozivaju na međunarodne norme koje reguliraju ili sugeriraju udovoljenju njihovih (inače opće ljudskih, prirodnih) prava na temelju etničke strukture. Zbog toga – i pored ljudskog suosjećanja s izbjeglicama – manjine s punim pravom se obraćaju državnom vrhovništvu i svjetskoj javnosti da se ne mijenja etnička struktura, primjerice u Subotici gdje je od početka ovoga rata izbjeglo oko 10.000 Mađara i Hrvata, a doselilo se isto toliko izbjeglica; a u ovom novom valu je pristiglo preko 3000, više nego što je odozgo predviđeno (2500 za cijeli Sjevernobanatski okrug!). Na cio teritorij Kosova nije stigao toliko broj izbjeglica (a i neće tamo!?) dok je Crna Gora primila manje od jedne tisuće! Ako ovome dodamo da u užoj Srbiji napućenost iznosi 16 stanovnika na jedan četvorni kilometar, a u Vojvodini 40 i da pučanstvo živi ispod egzistencijalnog minimuma, onda smo, pored nasilne promjene etničke strukture, svjedoci i neravnomjerne podjele tereta imperijalističkog rata i njegovih posljedica.

Postavlja se pitanje dokle će i vladajuće strukture u Srbiji vršiti zlouporabu čovjeka unakašenjem u besmislene imperijalističke ratove, jer zbog toga jedni postanu izbjeglice, a drugi treba da nose teret jedne takve avanture. Pri tomč jedne uporabe za mijenjanje etničke strukture, a drugima pomoću toga uskraćuju elementarna prava.

O mogućim zlodjelima protiv manjina koje mogu imati posljedice masovnih iseljavanja da i ne govorimo.

István Valihora

Služba za servis belih tehnika **FREON** ❄️❄️❄️

04 52 918
 M. Gabrić Grgo
 Nikole Kujundića 70
 Stan. Pazinaka 11 (22 456)

Subotica

O problemu zbrinjavanja izbjeglica na vanrednoj sjednici
Skupštine općine

Opća suglasnost samo za minimum zaključaka

Na inicijativu odborničke grupe DZVM-a sazvana je 28., vanredna sjednica Skupštine općine Subotica u četvrtak 17. kolovoza sa samo jednom točkom dnevnog reda: rasprava u svezi s novonastalom situacijom organiziranog prihvata izbjeglica s teritorija Republike Hrvatske pod kontrolom Ujedinjenih naroda u subotičkoj općini. Ovoj je sjednici prethodio sastanak predsjednika odborničkih grupa, koji se održao u utorak, a na kojemu je postignuta suglasnost sviju, osim predstavnika DZVM, glede 9 točaka zaključaka koji su se trebali usvojiti na Skupštini.

Na početku rada je **Đurđa Skenderović**, donatelnica Sjevernobačkog okruga (koja je bila u svojstvu gosta na ovome zasjedanju Skupštine) podnijela izvješće o organiziranom prihvatu izbjeglica s točnim podacima do tog dana o njihovom broju kako na teritoriju Okruga (3364), tako i na teritoriju Općine (2607), te je dodala da su oni „najvećim delom samo privremeno smešteni, a da je u narednom periodu prvenstveno državni zadatak da im obezbedi i trajni smeštaj kako bi ih sačuvali od predstojeće hladne zime”. Zatim je **Imre Kern**, predsjednik općinskog Izvršnog odbora, iznio što je ovaj organ lokalne samouprave konkretno uradio: Općinski stožer za zbrinjavanje izbjeglica održao je niz sastanaka te djeluje u koordinaciji s Kriznim stožerom Okruga, iz robnih rezervi Općine odobrena je veća količina hrane, odobrena su i sredstva iz općinskog proračuna u veličini od 8700 dinara za osposobljavanje objekata za prihvata, upućena je preporuka javnim poduzećima, prije svega „Vodovodu i kanalizaciji” i „Čistoći”, da se obitelji koji su primili izbjeglice oslobode plaćanja troškova njihovih usluga, i, na koncu, da je zatraženo od Okruga da se Subotica ne optereti brojem izbjeglica „što od petka 11. kolovoza i figurira”.

Prvi se za diskusiju javio **Csaba Sepsei** s prijedlogom DZVM-a u vidu 6 dodatnih točaka, koji bi se, po njima, trebali naći u usvojenim zaključcima ove Skupštine. Bit je ovih prijedloga u stupnju radikaliteta, a ne u kontradiktornosti s već usaglašenim na sastanku odborničkih grupa, „jer oni pojačavaju gornje zaključke”, pojasnila je **Agota Gubas**, odbornica SVM-a. Taj se radikalitet ogleda, prije svega, u tome što se u predloženim točkama DZVM-a traži od Općine da ne vrši „rasprodaju stanova i druge nekretnine u općinskom vlasništvu u cilju rješavanja trajnog smještaja izbjeglica” (točka 1. prijedloga), zatim da Općina neće „prihvatiti besplatno ili po povlašćenoj cijeni parcelisati zemlju u općinskom vlasništvu u cilju podizanja odvojenog naselja za izbjeglice na teritori-

ju općine” (točka 2.) i da „Skupština općine neće preuzeti obvezu popisivanja praznih stanova ili kuća na svom teritoriju” (predložena točka 5.). Na takove prijedloge odmah je reagirali gđa Skenderović stavom da „ovakvi zaključci nisu prihvatljivi, jer ovaj posao nije u nadležnosti lokalne samouprave nego iza njega stoji Republika Srbija”, te obećala „da se nikome neće narušiti privatna imovina”.

Zbog nepredviđene a novonastale situacije predsjednik **József Kasza** je dao polsatnu pauzu i pozvao na sastanak predsjednike odborničkih grupa na novo usaglašavanje. Početak rada sjednice, s usvajanjem svake točke zaključaka ponaosob, obećavao je da je postignuta opća suglasnost predsjednika odborničkih grupa. Usvojeno je 15 točaka zaključaka (i 4 točke prijedloga DZVM-a) kada se javio za riječ **Duško Stipanović**, predsjednik odborničke grupe SPS-a, i rekao da novi prijedlozi nisi bili dio rasprave u kojoj se tražila suglasnost, te da „nije prvi put da nas na ovakav način hoćete izigrati”. Uslijedio je niz žustrih diskusija s puno replika. Pozivalo se na djecu, na budućnost, na povijesnu odgovornost, na značaj trenutka, zatim se „raspravljalo” koji je narod s ovim više u nevolji, te tko je političar koji ne treba Subotici (kako je nazvao **Mirko Bajić Belu Tonkovića**) a tko politički diletant (kako je Tonković uzvrativši nazvao Bajića), čiji je otac '56 dobio u rovu reumu i zašto... Padale su i optužbe od strane SPS-a da se time unosi nemir kod ovdašnjeg mađarskog i hrvatskog življa te obrane DZVM-a i SVM-a da se ovim samo želi stvoriti osjećaj sigurnosti kod istih. Uglavnom, jedno neprimjerno prepucavanje koje je malo imalo veze s točkom dnevnog reda.

Na kraju ove mučne diskusije s puno ekscitiranog nabojja, **József Kasza** predložio da se, o svakoj točki ponaosob ponovno izvrši glasovanje. Usvojeno je 11 točaka, o kojima je postojala suglasnost sviju odbornika, a kada je počelo s glasovanjem o prijedlozima koje je podnijela odbornička grupa DZVM-a, g. Stipanović se obratio Skupštini riječima: „Ako želite da i dalje glasate, onda mi svojim političkim raspravama nećemo raditi na urušavanju dobre atmosfere kod ljudi. Mi sjednicu smatramo završenom i mi ćemo je napustiti”, uz poruku da „svako dalje udaljšavanje od već usvojenog nije dobro”. Na to je reagirao g. Sepsei stavom da „DZVM ne odustaje od svojih prijedloga”. S nastavkom usvajanja zaključaka, odborničke grupe SPS-a, SRS-a i Koalicije za Suboticu („Golubovi Subotice”, LSV i RDSV) su napustili sjednicu, a budući da je postojao kvorum (35 nazočnih) Skupština je usvojila i sve prijedloge DZVM-a.

Tomislav Žigmanov

Otvoreno pismo predsjednika
Skupštine Općine Józsefa
Kasze republikom premijeru
Mirku Marjanoviću

Subotica je već preopterećena

Duboko smo svesni tragičnog položaja više stotina hiljada ljudi, od kojih je većina bez svoje krivice prisiljena na napuštanje svojih vekovnih ognjišta. Isto tako smo svesni koliki je teret zbrinjavanja ovih ljudi u uslovima u kojima Republika Srbija danas mora opstati. Opština Subotica je uvek bila, a i danas jeste za pružanje maksimalne pomoći unesrećenima i činićemo to i preko naših mogućnosti. Međutim, dužnost mi je da ukažem na činjenicu da je pored sada prihvaćenih blizu 2.000 izbeglica, u Opštini Subotici u periodu od 1990. do 1994. godine pristiglo blizu 10.000 stanovnika, uglavnom sa ratom pogođenih područja, te je etnička struktura stanovništva u mnogome već izmenjena, jer treba znati i to da je ovo područje u istom periodu napustilo preko 10.000 Mađara i Hrvata.

Stanovništvo Subotice je uznemireno i strepi za svoju sudbinu, naročito posle nemilih događaja u zapadnoj Bačkoj, a moram reći da takvih slučajeva već ima i u našoj sredini. Dopis Vlade Republike Srbije od 14. avgusta 1995. godine, sa potpisom A. Milosavljevića, kojim se naređuje popis trenutno nenastanjenih stanova i kuća, unosi još veći nemir i napetost. Ovim dopisom se direktno anuliraju obećanja i izjave nadležnih lica o neprikosnovenosti lične imovine i bezbednosti naših građana.

Poštovani gospodine predsedniče!

Prilikom Vašeg boravka u Subotici, rekli ste da Vam je stalo do toga da stanovništvo severne Bačke bude zadovoljno i da na ovom području ne dođe do poremećaja bilo kakve vrste. Iz ovih razloga Vas molim:

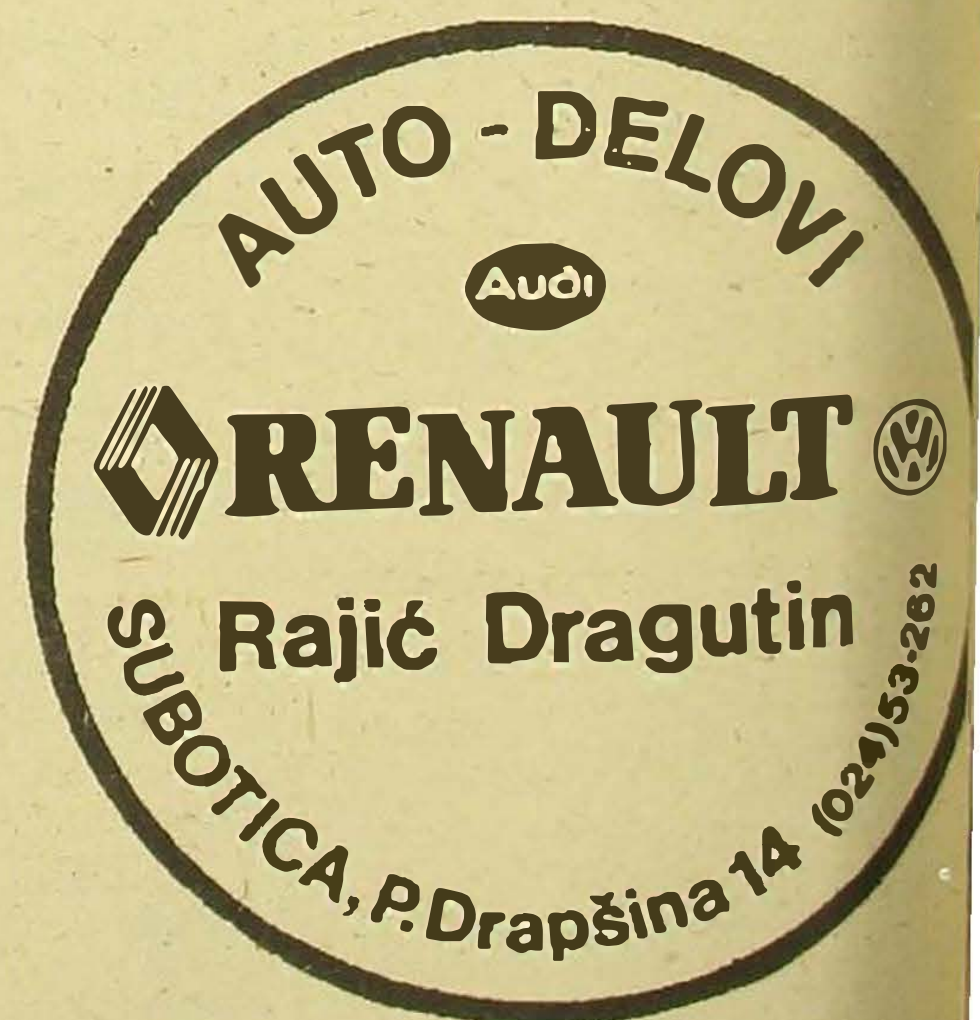
da se hitno obustavi enormno opterećenje Subotice izbeglicama;

da se hitno obustavi bilo kakav popis nenastanjenih stanova i kuća;

da se garantuje neprikosnovenosti lične imovine i bezbednosti naših građana.

Ubeden sam da ćete moju molbu pravilno shvatiti i protumačiti.

József Kasza, predsednik Opštine Subotice

ne notivi u izlozima prodavaonica

Pro mjesto RK „Centar“

Naradionalno natjecanje aranžera ogakoje se kao manifestacija odvija u viš Dužijance, ove se je godine odazvalo prodavaonica. Istina, po ocjeni žirija, ko- ga činili Milka Mikuška, ravnateljica botkog Muzeja, Pajo Kečenović, likovni dang i Ljudevit Vujković Lamić, samo je dovoljilo minimumu zadatah uvjeta: valta originalnosti i tradicionalnosti u noikom smislu”. Najbolje aranžiran og je godine bio je onaj u Robnoj kući „Centar”, drugo je mjesto pripalo prodavoni „Kristal”, čiji je vlasnik „Trgopro- et” a treće su mjesto podijelili „Cigor” i „Konfekcija Namateks”. Nji- ar radaju novčane nagrade, dok su osta- na podijeljene diplome.

(lj. k.)

Ispravka

U prošlom, 29. broju Žiga od 12. ko- oči 1995, potkrala se gruba tehnička greška u zadnjem pasusu srednjeg stup- ca dije, te je rečenica ostala bez završet- ka pasus treba da glasi: „Političari, zastupnici, ministri (5): Božović Rado- ma Kasa Jožef, Savović Margit, Sečei Mihaj i Bela Tonković.

Einjavamo se imenovanima i čitatelji- ma.

Drugi pišu

Ovih dana, u prisustvu republičkog mi- nistra za informisanje, dodeljene su go- dišnje nagrade za najbolje novinare. Izbor nagrađenih je takav da onima koji veruju u Boga, kao i onima koji ne veruju, ostaje samo da se prekrste. Novinar „Naše Borbe” Grujica Spasović tim povodom piše: „Izbor žirija je pravi trijumf ksenofobije, autizma, šovinizma, rasizma, mržnje prema svetu i, pre svega, najbližim komšijama. Nagrade su u većini dobili oni koji su uporno dokazivali kako ceo svet mrzi Srbe, kako su za građan- ski rat krivi Vatikan, Nemačka, Amerika, Jevreji, masoni, pederi, ustaše, mudžahedi- ni i biciklisti...” Među dobitnicima nagrade je jedan koji već godinama za sebe govori da je fašista, drugi koji svuda ističe rasnu supe- riornost svoga naroda, treći koji je upamćen po komentarima koji će ga pre ili kasnije dovesti u Hag, pred sud za ratne zločine. Većina nagrađenih su tipični izdanci onog dela novinarske profesije koji je direktno učestvovao u ratnoj propagandi, pa su se, kao takvi, našli i u knjizi „Proizvodnja rata” Marka Tompsona, ovih dana objavljenoj i predstavljenoj u srpskom prevodu. Kako onda verovati novoj mirotvornoj politici ov- dašnjeg režima?

Zli dusi

Opet su najglasniji i najprisutniji oni no- vinari koji su izneverili svoju profesiju. A oni drugi, malobrojniji, od početka odani profe- sionalnom kodeksu, još se bore za svoja osnovna prava pred sudovima, još su one- mogućeni u radu, potpuno marginalizovani, još obeleženi kao nepatriote i izdajnici.

Sve ovo samo potvrđuje da će zlo oko nas potrajati, jer nije savladano zlo u nama. Zli dusi su svuda prisutni, a to što kadkad uzi- maju drugačija obličja samo ih čini opasni- jim i lukavijim. Pokazuje se da je nesreća čitavog naroda što nema dovoljno stvarne snage, niti dovoljno stvarne vere da se oslo- bodi unutrašnjih demona.

Demoni, zli dusi, aveti mračnih ideologi- ja, sablasti etničkih čišćenja, poslušničkog i slugeranjskog mentaliteta – sva ta čudovišta novih i starih mitologija, vaskrsavaju tamo gde su izgubljeni temeljni oslonci društva: vera, moral, čast, poštovanje... Ti se temelji lako ruše, ali teško ponovo zidaju. Nečiste sile nisu bile graditeljske nego sile rušilačke. Démoni su loši gospodari, ali još gore sluge.

(Filip David, „Pravo na sliku i reč”, juli 1995.)

Subotičana u Leksikonu

Ko je ko u Srbiji '95 (III.)

Podaci crpljeni iz natuknica u leksikonu „Ko je ko u Srbiji '95” kazuju da su od sedam- seta uglednika 11 žene. Naš „prosječni” tniktar je 57,4 godine; većina živi u Subo- ticu, gdje je rođeno njih 30, a u bližoj daljoj okolic (Bajmok, Horgoš, Martonoš, Pačir, Nikli) još 6. U drugim dijelovima Bačke, Ba- tina i njema (Bačko Gradište, Bačka Topola, Brijuni – Plandište, Kanjiža, Kupinovo – Čekin, Novi Sad, Senta, Sivar, Sombor, Srijem- karlovci, Vajska, Vrbas) – 13; u Srbiji izvan grada, Đakovica, Lopatnica – Bojnik, Ne- satic Niš, Priština) – 7; u Bosni i Hercego- ni (Hljići – Bileća, Drvar, Sarajevo) – 3; u Hrvatskoj (Bilišani – Obrovac, Petrinja, Sla- vski Brod, Zagreb) – 4; u Sloveniji (Jeseni- ni) – 1. U susjednoj nam Mađarskoj (Bekcsaba, Budimpešta) rođene su dvije žene, a u New Yorku (SAID) – 1. Mjesto rođenja dvije odrednice nije naznačeno.

U ovom vremenu, naravno, neki su na- stali u Suboticu te sad žive rasijani diljem svijeta, neki su u inozemstvu gdje počinju karijeru, a dvojica su za vrijeme pripreme knjige tiskanje umrla (Slavko Matković i Verber).

Zanimljivi su i podaci o nacionalnoj, vjer- skoj i stranačkoj pripadnosti. Tako najviše je Mađara (18), zatim slijede Mađari (15), Sloveni (7), Bunjevci (4), Hrvati (4), Srbi (2), Židovi (2); na kraju slijedi 1 Valonka (sic!). (Nije li ovo njen stol protest protiv nacionalnog prebroja-

vanja? Inače, poznato je da je pomenuta Valonka rođena Subotičanka...) U bio-bi- bliografskoj građi o 17 ličnosti nema ni slova o nacionalnoj pripadnosti.

O svojoj vjerskoj pripadnosti izjasnilo se sa 19 osoba: 13 pravoslavaca i 6 katolika.

Još manje je elitnika stranački „obilježen”. Dvojica pripadaju SPS-u i DZVM-u, a po jedan DEPOS-u, DSS-u i DSHV-u.

Zanimljiva je i obrazovna struktura obrađenih osoba. Najviše je onih s diplomom fakulteta (26), slijede ih doktori znanosti (20), Magistri (5); četvoro njih je steklo diplomu na višim školama, a u gimnaziji i drugim srednjim školama je maturiralo njih 13.

Od stranih jezika naši uglednici govore 12, a služe se s 8 jezika. Sem samih Mađara, mađarski govore čak 30, a njime se služi još troje uglednika. Potom slijedi njemački (g. 26–s. 6), prati ga engleski (g. 24–s. 8), francuski (g. 13–s. 6), ruski (g. 13–s. 6), španjolski 2, slovenački, a po 1 su zastupljeni bugarski, češki, te aramejski, hebrejski i jidiš.

Cilj mnogih studijskih putovanja, gosto- vanja, boravka subotičkih elitnika bili su veći centri, najčešće metroploc u 26 zemalja na svih pet kontinenata. Prednjače Njemačka (17) i Mađarska (15), te Francuska (8), grčka i SAID (7) itd.

Većina odabranika iz biografskog leksi- kona „Ko je ko u Srbiji '95” ima za sobom značajna ostvarenja. Primera radi, 16 sveučilišnih nastavnika napisalo je 50 knjiga, 31 udžbenika za fakultete, ostvarilo 208 projekata i studija, publiciralo 522 znanstve- na ili stručna rada, 210 članaka, 21 mono- grafiju itd.

Devetnaest književnika tiskalo je 71 zbir- ku pjesama, 47 romana i knjiga pripovjeda- ka, 53 knjige eseja, 41 dramu, radio i tv dramu, dok su prevoditelji (5) preveli, kraj ostalog, 147 knjiga tako reći iz svih književ- nih žanrova.

Nosioci su i mnogih vrijednih nagrada, odlikovanja i drugih priznanja u zemlji i ino- zemstvu počev oktobarskih nagrada (Subo- tice, Novog Sada, Beograda), preko nagrade Oslobođenja Vojvodine, Sedmo- julske i Vukove nagrade, pa sve do NIN-ove nagrade itd.

Drugim riječima, dugotrajan, često mučan, naporan ali najčešće uspješan stva- ralčki rad, zapaženi rezultati u privredi, zna- nosti, kulturi, umjetnosti, sportu i svim drugim oblastima ljudske djelatnosti bili su osnovni ključ za odbir, odnosno ulazak u ovaj Leksikon. Bio-bibliografski podaci o sedamdesetak sadašnjih ili bivših Subo- tičana u njemu, pomažu nam da bolje sagle- damo što je ono najvrijednije što smo imali ili danas imamo na intelektualnom planu u ovom kraju i što sukladno korelira s našim bližim i daljnim okruženjem.

Postavlja se, razumljivo i pitanje: Da li je ovaj izbor osoba najbolji, najprimjereniji ovoj sredini, ali i oštrijim općim kriterijuma. To pitanje povuklo bi ono drugo, ili treće: nije li izbor preširok, ili, nije li poneko (mno- go vrijedniji od onih u ovoj knjizi) izostao... No, to bi bila tema za neka drugačija raz- mišljanja i analize.

(I. r.)

rijskim mogućnostima ove sredine. Na
lo, posljednja sednica Skupštine opštine
reultirala sa, po meni, nepotrebnim „usi-
njin” stvari. Stvar se ovako odvijala. Na
icitivu predsjednika Skupštine opštine i
ZM pozvani su predstavnici svih odbor-
čki grupa sa željom da se jedan ovako
bitan problem uz zajednički kompromis
mudrost humano reši. S tim u vezi tri
su uobličavani zajednički predlozi za-
jnika za predstojeće zasjedanje Skupšti-
e. Tih 11 zaključaka jedino se nije složio
stavnik DZVM. Oni su na sednicu
sa sopstvenim predlogom zaključaka.
otim, na samoj sednici glasovima vlada-
koalicije u SO usvojena su i ta dva
čućka koja nisu bila prihvaćena na sa-
ru predstavnika odborničkih grupa.
avno, predsjednici odborničkih grupa ne
stavljaju organ nametanja zaključaka
trnicima, ali je neprihvatljivo to što su
predsjednici odborničkih grupa glasali
ov onoga za šta su bili na zajedničkom
govoru. Zato su se predstavnici svih osta-
nitičkih partija osetili izigrani i napustili
dru. Smatramo da je stvar preko noći
talogovorena i da je nepotrebno izazvala
dele oko ovog osetljivog pitanja. Sastajali
se tri dana upravo da izbegnemo takvu
moćnost. To izaziva negativne posledice.
p smo u fazi „usijanja”. Možda je to
eška reč, ali ponovo je potrebno napora,
ij i mudrosti da izbegnemo tenzije na
planu.

**Kakva je Vaša ocjena ovogodišnje
Dužijance?**

I.Š.: Da smo birali lošije vreme za
pravanje Dužijance ne bismo mogli iza-
ra gore. Pripreme su već bile podosta
tiše, pozivi podeljeni... Tada se desio taj
zdrus i dolazak izbeglica u grad. Takve
kčnosti su govorile da nije vreme za sla-
je. Ali smo procenili da bi bilo u toj fazi
egitivnije otkazati nego održati. Bili smo
eni svih mogućih opasnosti. Ipak, sve je
rto u najboljem redu zahvaljujući kultur-
toj društvenoj zrelosti naše sredine. Treba
obno pohvaliti organe MUP-a zbog bud-
o iako nije zabeležen ni jedan incident.

Prevazilaženje kulturne isključivosti

imate li i nekih primjedbi?

I.Š.: Mislim da bismo sve oko Dužijance
rednu godinu morali malo šire sagleda-
ad to kažem, mislim pre svega na do-
ce tenzije koje moramo u narednom
odu prevazići. Mnogi smatraju, dobro-
arerno ili zlonamerno, to ne znam, da
Dužijancu organizuje Demokratski savez
trata u Vojvodini, što je apsolutno ne-
iće. Možda u Organizacionom odboru
Dužijance ima više članova iz ove stranke od
očajenog. Mnogi smatraju da je prena-
lena uloga crkve u Dužijanci i da bi ona
cala da bude više turistička, a manje ver-
manifestacija. To je i razlog bojkota ve-
kog broja KUD-ova iz Subotice. To znam
zgovora s njihovim predstavnicima i iz
kstva sa prošlogodišnje Dužijance kada u
vranjoj koloni nije bilo ni jedne srpske
one. Lako ćemo se složiti da je tako nešto
rihvatljivo jer tu živi i znatan broj Srba,
ad nam je zajednički. Ove godine na

**Iz bilježnice umirovljenika
I pjesnici su
(samo) ljudi,
zar ne?**

Jesam, pročitao sam nešto pjesama. Ne sa-
mo onih u čitankama. Ali, pjesnik (ni loš) nisam
postao. Očito, broj pročitanih pjesama (i knjiga
pjesama) nije dovoljan da netko postane pjesni-
kom. Takav je, izleda, moj slučaj. Što mogu. Valjda
u meni nije bilo dovoljno onog prijeko potrebnog
„špurijusa”; nije bilo talenta. Talenta za jahanje.
Za jahanje onog krilatog konja.

Ali, nedavno sam se malo pokolebao. Učinilo
mi se da sam nekakav pjesnik ipak mogao biti! Da,
pod ove stare dane. Smijete se ovom barbi? Smijte
se, ali ovu malu pričicu ipak pročitajte do kraja.

Prije neku večer, imao sam rijetku sreću biti
u društvu pjesnika. Naših. S trojicom odjednom!
Poznatih i priznatih. Zamislite, mogao sam ih
rukom dotaknuti! I – slušati.

Bilo je... kao i uvijek kad se nađu (najmanje)
troje pjesnika. Užitek ih je bilo slušati! Jer, bilo je
na pretek onih pjesničkih iskričavosti, onih (ove
riječi koje slijede, a koje sam pronašao i prepisao
iz Rječnika stranih riječi, neizbježne su kada je
riječ o pjesnicima, pjesništvu)... dakle, bilo je puno
onih briljantnih pjesničkih parabola, hiperbola,
metabola. I zanosnih stilskih i jezičnih bravura,
kalambura i (čuj mene!) – glazura.

Malo poslije, postalo je bogme hučno i bučno.
I žučno. Jer, bila je riječ o tomu, tko od njih ima
mjesto (i ima li uopće mjesto) u njihovom pje-
sničkom gangu. I rangu. Tko sve piše pjesme u
novom pjesničkom trendu, pjesme u modi; tko
svojim pjesništvom (pjesništvu) škodi. Proradila je
i ona (pjesnička – ljudska) – taština: čija će više
vrijediti buduća pjesnička baština.

Uostalom, ponešto od svega toga, te večeri, od-
mah sam (jer brzo zaboravljam) vjerno pribilježio u
ovu moju svaštaru, umirovljeničku bilježnicu. A
što to? Evo što: PJESNIK PRVI, prolazeći prstima
(lako, jer je prorijedena) kroz srebrenasto- sijedu
kosu, otpivši gutljaj (nije bila cockta) skromno
primjeti da su – tolike i takove njegove pjesničke (i
druge) zasluge, da bi bilo malo, ako bi sada kao
nagradu dobivao – zlatne poluge!

(„Mnogo velikih zlatnih poluga u malim san-
ducima, ili mnogo malih zlatnih poluga u velikim
sanducima?” – upita netko. Mangupski).

moju ličnu inicijativu pokušali smo taj prob-
lem prevazići sa KUD-om iz Leskovca. Nji-
hov nastup u okviru svečanosti Dužijance
ostavio je snažan utisak, a mnogi građani su
mi rekli da su oni dobili najveći aplauz. Do-
govorio sam se sa njihovom lokalnom sa-
moupravom da dva naša društva,
„Bunjevačko kolo” i „Nepker”, budu gosti
na njihovoj čuvenoj „Roštiljijadi”. To je po
meni jedan pravi način prevazilaženja kul-
turne isključivosti. Nije dobro što društva
mađarske ili hrvatske provinijencije sa-
raduju isključivo sa matičnim zemljama.

**Bilo je i nekih zlonamernih napisa u
tisku u vezi s tim!?**

I.Š.: Zahvaljujući, rekao bih, neodgovor-
nim sugrađanima, bojim se da od ovog pra-
vog koraka neće biti ništa. Napisan je tekst
u „Večernjim novostima” u kome stoji da je
leskovački KUD bio na nekoj hrvatskoj pro-

PJESNIK DRUGI, grickajući najljepši (on
kaže) brk na sjeveru Bačke, skrušeno priznaje da
je kriv. Zbog njegove nedvojbene pjesničke pred-
nosti, kriv je, kaže, za mnoge pjesničke komplekse
niže vrijednosti.

(„Ma hajde! Na te tvoje pjesme i pjesničke
kritike, vrijeme je da konačno pišeš samokriti-
ke!” – reče netko. Jetko.)

PJESNIK TREĆI, čupkajući bradu – kakovu
ni pjesnici nekoć nisu smjeli imati, kao i uvijek
bio je kategoričan. Njegove pjesme su, kaže, ne-
dostižne. Toliko se cijene i toliko vrijede, da isada
ima poneki pjesnik koji ih uporno krade.

(„Zna se, kradljivac često krade i stvari koja
ništa i nikomu ne vrijede!” – reče opet netko. I
namignu. Ne njemu.)

Dakle, nisu se štedjeli. Priznajem, malo sam
se bio uplašio. Bezrazložno. Jer, naši pjesnici
nisu (i ne daj bože!) isto što i naši zastupnici. Na
kraju, dogodilo se nešto divno. Predivno! Bila je
već duboka noć, a u boci je ostalo pića za jedva
čašicu- dvije. Podijelili su to pravično i nese-
bično. I meni! Jedina preostala cigareta išla je iz
ruke u ruku (i moju!), kao ona lula... Rastali su
se lijepo, prijateljski. Tapšali po ramenu...

Istoga trena postali su mi još draži! Nekako...
bliskiji, ljudskiji. Eto, to je bio taj trenutak kad
sam, oduševljen njima, pomislio da bih i ja možda
mogao postati, biti... znate već što. Ono, zbog
čega ste se već smijuckali. Ali, odustao sam. Ta-
man posla, da u ovim godinama pokušam uzjašiti
onog njihovog Pegaza. Zbacio bi me kao divlji
mustang! Prizemljio bi me. U svakom smislu.
Uostalom, što da se mučim i rizikujem kad ne
moram. Ako sam željan onog ushićenja koje daje
dobra pjesma imam njih, pjesnike naše. I pjesme
njihove, meni (valjda) dokučive. A ono, ja – pje-
snik, možda. Možda u – „nekom drugom životu”!

P. S.

Sutradan navečer, vidio sam ih opet zajedno.
Ali, nisam bio u onoj (sretnoj) prigodi slušati ih.
Prethodne večeri (zaboravio sam kazati) jedan
među njima bio je osobito kategoričan i – nepri-
kosnovičan. Sada su, u početku, govorili tiho.
Čvrsto vjerujem da su se među sobom dogovarali
o tome tko je na redu te večeri biti onaj – nepri-
kosnoveni. Jer, valjda, ta neprikosnovenost,
među našim pjesnicima ide na smjenu?

Marko Subotički

slavi. Možete misliti šta to znači za te ljude
prilikom povratka u sopstvenu sredinu. Ti-
me je onemogućen i dogovor o vrlo ozbiljnoj
privrednoj saradnji između dve opštine o
kojoj se govorilo s predsjednikom lesko-
vačke Opštine prilikom njegovog boravka
na Dužijanci. Time se vraćamo na staru
temu o kojoj sam govorio prilikom boravka
predsjednika republičke Vlade g. Marjano-
vića u Subotici. Ovakvim postupcima neod-
govornih pojedinaca onemogućava se rad
na čvrstoj privrednoj i kulturnoj integraciji
sa državom kojoj svi pripadamo i stvaraju se
uslovi da Subotica bude neka vrsta enklave.
Zato se i zalažem za ovaj lokalizam koji
mora da radi u interesu ovog grada. Jer
uskostranački interesi se uvek udaraju o gla-
vu građana.

Tomislav Žigmanov

Ilija Šujica, potpredsjednik Skupštine općine Subotica

GRAD NAM JE ZAJEDNIČKI

● Uloga katalizatora u smislu stvaranja kompromisa između suprotstavljenih opcija ● Geografski položaj Subotice predstavlja kapiju Jugoslavije prema Evropi ● Uskostranački interesi se uvek udaraju o glavu građana

Politički aktivan od same mladosti kao omladinski rukovodilac, sudionik i organizator saveznih omladinskih radnih akcija, naš je sugovornik Ilija Šujica time odredio i dio svoje neizbježne sudbine – politike. 22 godine bio je član Saveza komunista, ali pridodaje „iz uverenja i toga se na stidim“, jer je političku zrelost doživio u vrijeme „liberalnog komunizma“, te nije iskusió i njegovu negativnu stvarnost poput Golog otoka, prisilnog otkupa... U njegovoj bogatoj karijeri slijedi nekoliko funkcija u sferi privrede: direktor je nekoliko subotičkih poduzeća, zatim nekoliko predstavništava, da bi na koncu postao jedan od 4 suvlasnika renomirane tvrtke „Garant“ s 25 zaposlenih. Danas nije član niti jedne partije već je pripadnik šireg pokreta pod nazivom „Golubovi Subotice“. Kao njihov član, kandidira se u Mjesnoj zajednici „Centar III.“ te pobjedom postaje odbornikom Skupštine općine i ubrzo njezin dopredsjednik. Tako se ovaj otac troje djece ponovno vratio tamo odakle je i započeo – politici.

Kao član šireg političkog pokreta „Koalicija za Suboticu“, Vi ste pripadnik oporbe u općinskoj vlasti. Kako vidite sebe u toj poziciji?

I. Š.: Ono što karakteriše političku situaciju u gradu je pre svega odnos vladajuće koalicije u lokalnoj samoupravi – Saveza vojvodanskih Mađara i Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini – i vladajuće partije na nivou države, koja u našoj Opštini, kao što je poznato, nije na vlasti, ali koja preko države utiče na položaj i rad lokalne samouprave. Njihovi odnosi, bar u periodu od kada sam ja politički aktivan, kretali su se od konfliktnih pa do, u poslednje vreme, jednog prihvatljivog i konstruktivnog odnosa u rešavanju problema. Uloga „Koalicije za Suboticu“, čijim sam i ja član, jeste da između te dve političke opcije, koje su dosta sukobljene u osnovi, pokuša da bude neka vrsta katalizatora u smislu omogućavanja i stvaranja kompromisa između ovih opcija, a sa ciljem očuvanja mira i tolerancije u ovoj našoj višenacionalnoj sredini. U tome je i moja uloga potpredsednika Opštine, ali u malom. Jer, kad dođe do, da tako kažem, sudara suprotstavljenih političkih koncepcija, onda se forsiraju sopstvene ili partijske koncepcije, pa se često zaboravlja da smo svi mi Subotičani, te da je nama opštinskim odbornicima i opštinskim funkcionerima pre svega to i zadatak. Drugim rečima, moramo biti Subotičani ma kako to lokalistički značilo. Dužni smo to građanima kao njihovim legitimnim predstavnicima.

Pozitivna ocjena rada

Koji su to bili konkretni slučajevi konflikata?

I. Š.: Kada sam postao potpredsednik Opštine, jedno vreme je situacija bila napeta

zbog ukupnih odnosa o kojima sam malo pre govorio, a povodi su bili, recimo, pitanje Dana grada, 10. oktobra, spomenik „Ptica slomljenih krila“ ili spomenik palim Subotičanima u ratu 1991., eksplozija na vratima franjevačkog samostana itd., da bi u poslednju godinu dana stvar zahvaljujući konstruktivnom pristupu i jednom konkretnijem dogovaranju svih odborničkih grupa u Skupštini bila popravljena. To je zasluga rada većine odborničkih gru-

Ilija Šujica

pa, pa i aktivnosti i radu „Koalicije za Suboticu“. Rad lokalne samouprave u ovim okolnostima je uvek zavisio od ukupnih političkih prilika u zemlji, a da li je situacija konstruktivna ili konfliktna zavisi od toga.

Općenito, kakva je Vaša prosudba o kvaliteti rada lokalne saouprave?

I. Š.: Rad mojih kolega u lokalnoj samoupravi, uzimajući u obzir ukupne političke i ekonomske uslove u kojima se nalazimo, mogu oceniti sa pozitivnim. Moj lični stav, uz rizik da se kolege na to i ljute, kad je u pitanju ekipiranje službi, odnosno Izvršnog odbora, da u kadrovskoj politici treba da dominira stručnost, a ne stranačka pripadnost. Na žalost, sada je takva situacija da se Izvršni odbor isključivo konstituira na stranačkoj kadrovskoj politici. Ja sam za ekspertske timove bez obzira kojoj stranci se pripada. Mislim da se pripadnost stranci i izborni rezultati mogu sasvim dovoljno zastupiti u ličnosti predsednika Opštine, dva potpredsednika i predsednika Izvršnog odbora.

Zbog svoga položaja Subotica bi mogla odigrati ulogu privrednog medijatora u povezivanju unutrašnjosti s Europom. Slažete li se s time?

I. Š.: Sama lokalna saouprava nema nikakve kompetencije nad radom privrede.

Preduzeća su samostalni privredni i radni subjekti. Ali to ne znači da Opština treba da bude indiferentna spram onoga što se dešava u privredi. U krajnjoj liniji uspešnost ili neuspešnost privrednih subjekata direktno utiče na položaj naših građana. Dužni smo da u našem radu stvaramo uslove i omogućavamo kontakte sa privrednim subjektima iz ostalih regiona pa i iz inostranstva. Primer za to je subotički „Sajam preduzetnika“. Zatim, imali smo za sada samo političke kontakte sa Segedinom, ali se time otvara mogućnost kontakata i s privredom, i to ne samo kontakata sa privrednicima iz naše sredine, nego i sa privredom cele Srbije a time i SRJ. Naime, postalo je već ofucano i liči na frazu da geografski položaj Subotice predstavlja kapiju Jugoslavije prema Evropi. Toga su sve više svesni subjekti iz drugih regiona Jugoslavije i osećamo njihovu želju za povezivanjem sa Suboticom. Mi smo tu na početku i trebamo je samo prihvatiti da bismo im pomogli u ostvarivanju veza sa drugima. Do sada, po mome utisku, lokalna samouprava nije imala dovoljno razvijene kontakte s regionima u našoj državi, jer je više pažnje poklanjala kontaktima sa privrednim, kulturnim i političkim strukturama iz Rumunije i Mađarske.

Korektan pristup izbeglicama

Na poslednjoj je sjednici Skupštini dosta nesporazuma izazvalo pitanje o trajnog zbrinjavanja izbeglica!?

I. Š.: Pitanje trajnog zbrinjavanja izbeglica je vrlo kompleksno i problematično pitanje. Mislim da je u ovome trenutku suviše rano govoriti o rešavanju trajnog statusa ovih izbeglica. Da li će oni, posebno ovi novi talas, biti prisiljeni da trajno ostanu SRJ, ili će se vratiti na svoja ognjišta, što je naša želja, zavisi pre svega od ukupnih naših i međunarodnih okolnosti, te postizanja zaključivanja mira koji svi željno očekujemo. Povratak izbeglica dok traje rat i dok ovakve tenzije na prostoru bivše Jugoslavije je nerealno očekivati. Sada je najvažnije se tim nesretnicima svi nademo pri ruci svim svojim mogućnostima. Zato je u ovom momentu postavljanje pitanja hoće li će ostati trajno jedan ishitren i čak nehumani čin. Naravno, ono na čemu mi insistiramo kod državnih organa je to da se ova ljudska nesreća ravnomerno rasporedi koliko je to moguće na teritoriju naše zemlje. Od lokalne saouprave prema izbeglicama ranijih talasa je bio vrlo korektan. U tome se mogao uveriti u vreme mog dolaska u ovo mesto jer sam imao dosta kontakata tim ljudima po prirodi mog položaja, obzira na razlike pogleda pojedinih strana na ukupnu problematiku izbeglica, ocena prema izbeglicama u našoj sredini je korektan i ljudski. Naravno, u skladu sa

DUŽIJANCA '95 u slici i riječi

Naši sugrađani, članovi KUD „Nepkőr” svojom su izvedbom mađarskih narodnih plesova na centralnom trgu na pravi način prikazali svu ljepotu njihova naslijeđa

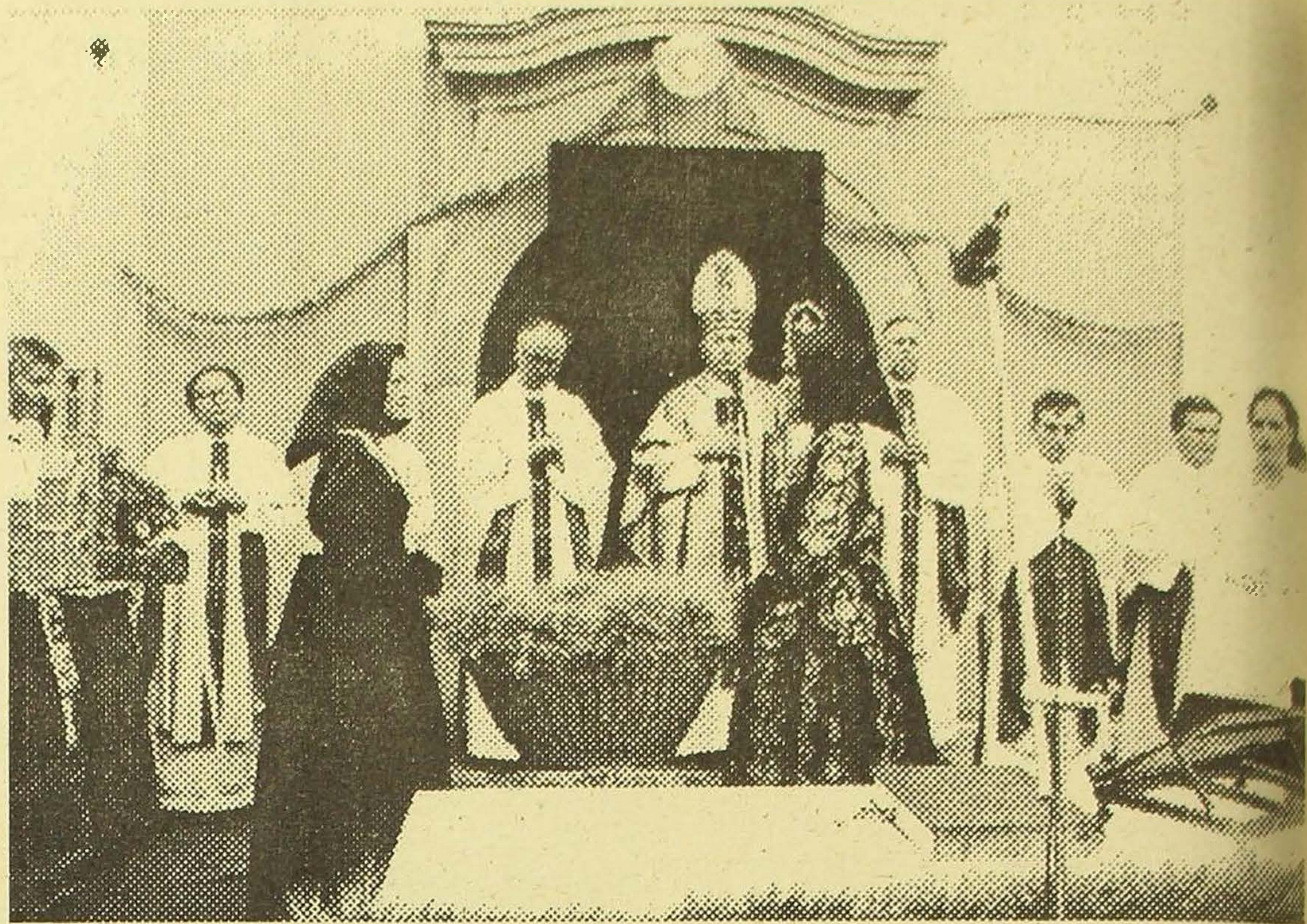
Dolazeći s juga Srbije mlade je osvojavane dovela želja da pokažu i oni samo jedan dio svog bogatog narodnog blaga

Članovi HKC „Bunjevačko kolo” svoju ulogu prezentiranja narodne nošnje Bunjevačkog živilja ovog podneblja veličanstveno su učinili svojim masovnim sudjelovanjem – preko stotinu ih je bilo u povorci

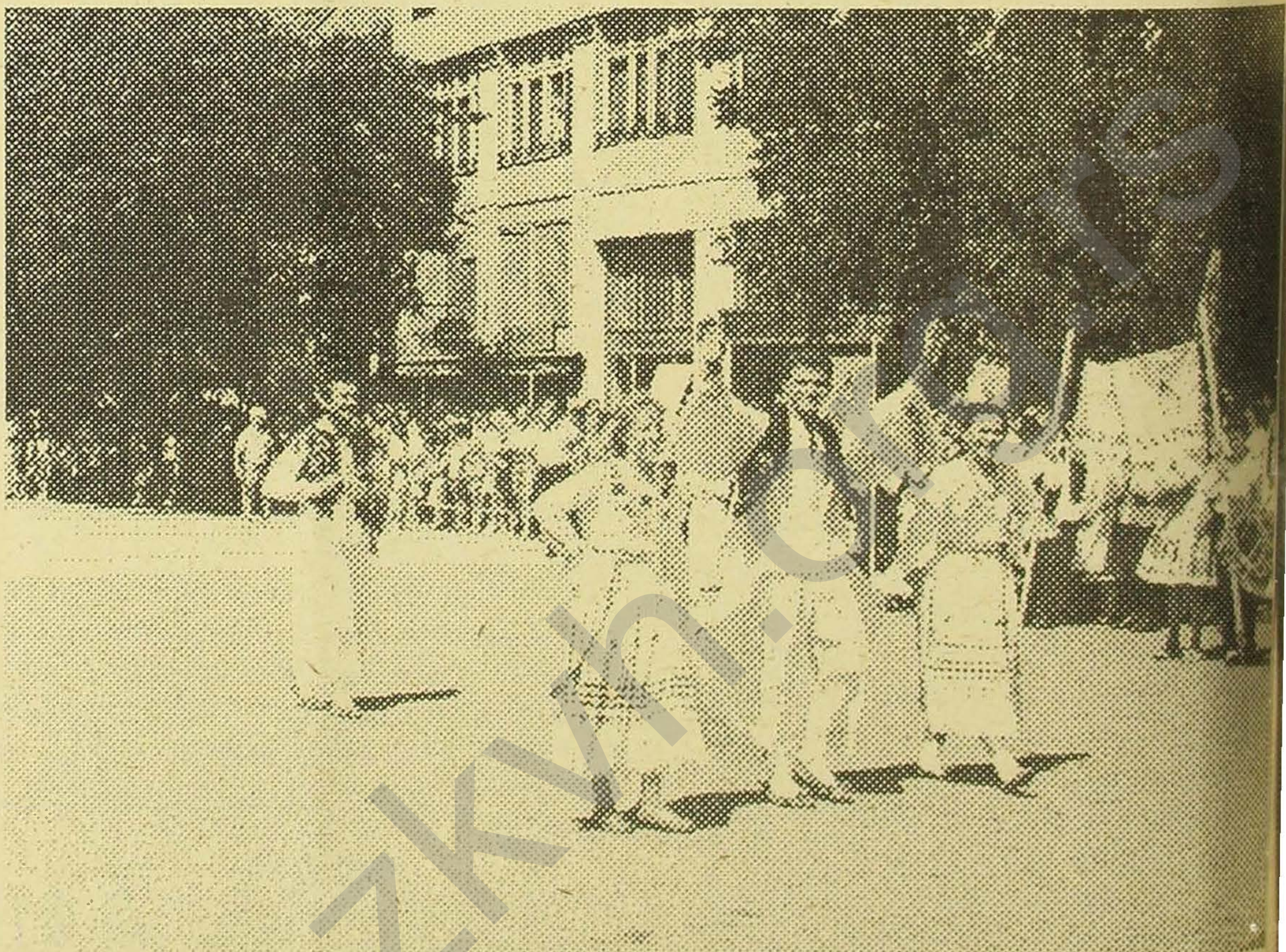
DUŽIJANCA '95 u slici i riječi

Prikaz darova biskupu Jánosu Penzesu koji je predvodio svetu misu zahvalnicu ispred katedralne crkve Svete Terezije Aviljske

Najmlađi sudionici svečane povorke bili su djeca iz slovačkog sela Selenče među prisutnima ostavili su izuzetan dojam svojom nošnjom i dječijom razdraganošću

Došlo ih je samo pet zbog znanih nepritika u svome selu ...
Mladi Šokci iz Sonte

Naš izbor

Pesma mlade istine

*Pevala istina u mraku
Na vrhu lipe nasred srca*

*Sunce će kaže sazreti
Na vrhu lipe nasred srca
Ako ga oči obasjaju*

*Ismejali smo pesmu
Uхватili i vezali istinu
I tu je pod lipom preklali*

*Oči su bile zaposlene
Napolju u drugome mraku
I ništa nisu videle*

Vasko Popa

Bio-bibliografija Matije Poljakovića Životopis

Matija Poljaković rođen je 23. studenog 1909. godine u Subotici, u materijalno dobro situiranoj obitelji. Otac Alojzije bio je trgovac, a majka Julija rođena Đelmiš bavila se istim poslom.

Pučku školu, a potom gimnaziju završio je u Subotici. Nakon mature dvije-tri godine pohađa nastavu na Teološkom fakultetu u Zagrebu. Poslije toga upisuje se na juristički studij, također u Zagrebu, a potom se vraća u rodni grad gdje diplomira na Pravnom fakultetu sredinom tridesetih godina.

Po polaganju pravosudnog ispita neko vrijeme ovde radi kao sudac, ali ga sudske vlasti ubrzo zatim premještaju prvo u Šid u Srijemu, a zatim u Derventu.

Vojni slom predratne Kraljevine Jugoslavije vraća ga u Suboticu, no u njoj se ne može dulje skrasiiti pošto mu fašistički okupator otvoreno i grubo stavlja do znanja da zbog političkih stavova koje iskazuje, treba da napusti zavičaj. Pakuje ktere, vraća se u Derventu gdje nastavlja svoj poziv suca civiliste.

Usporedo s tim, već od 1941. godine surađuje, i to aktivno, u narodnooslobodilačkom pokretu, vrši dužnost vojnog obavještajca.

Čim je naš grad oslobođen, Matija Poljaković dobiva prekomandu, zapravo, vraća se kući, te kao časnik postaje zamjenik komandanta grada. Vršiti i druge istaknute društvene i političke funkcije. Zapažena je i njegova ne mala uloga u kulturnom životu Subotice, posebice u Hrvatskom kulturnom društvu, Pučkom sveučilištu, Savezu kulturno-prosvjetnih društava itd.

U međuvremenu brzo dolazi u sukob sa „oficijalnim“ načinom razmišljanja, prizemnim tumačenjem i u biti pogriješnim stavovima i praksom dnevne politike. Prvi žestok sukob ima sa vladajućim strukturama kada se oštro suprotstavlja nepravednom odnosu politike prema seljaštvu, a koju godinu kasnije kada je strasni zagovornik i akter u formiranju hrvatskih odjeljenja u subotičkim školama. Ili, petnaestak godina kasnije u formiranju pododbora Matice hrvatske, zatim „Bunjevačkog kola“ i dr.

Slijedi kazna: sotonizacija, isključenje iz mnogih udruga, asocijacija itd. Na kraju, i na radnom mjestu dobiva otkaz te uput na Berzu rada, to jest za Biro za posredovanje rada kao nezaposleni pravnik. Trebao je otrpjeti štošta, prijeći trnovit put Kalvarijom do novog zaposlenja, te veoma zvučnog radnog mjesta – referenta u mirovinskom odjeljenju Zavoda za socijalno osiguranje, odakle je umirovljen.

Odista je bio čudan odnos zvanične politike prema Matiji Poljakoviću kao pravniku, javnom djelatniku, piscu i čovjeku. Kada je odstranjen iz politike, puštaju ga da djeluje u kulturi; kada ga otuda tjeraju puštaju ga da neometano piše, objavljuje, štoviše, da mu se igraju i komadi u kazalištu, a kada ni to ne dozvoljavaju onda mu daju neki posao, više radi vlastite sramote nego li stvarnog uvjerenja da on treba da radi zaista neki posao.

I tako u nedogled, tridesetak godina, sve do njegove smrti.

Premинуo je 15. ožuljka 1973. godine u Zagrebu. Imao je nepune 64 godine. Pokopan je na zagrebačkom groblju Miroševac. Ni on, a ni njegova obitelj nije željela da počiva u crnici rodnog kraja.

16. ožuljka 1973. manja grupa subotičkih književnika održala je u jednom privatnom stanu, skoro u ilegalnim uvjetima, komemorativni skup u povodu smrti dragog im prijatelja.

U štampi – gotovo ni slova. Vrjednovanje djela Matije Poljakovića ozbiljno bi uznemirilo javnost (sic!). Jedino je, u ovom kraju čitatelj „Politike“ mogao pročitati plaćeni oglas o njegovoj smrti.

(Sažeti oblik izlaganja Lazara Merkovića na književnoj večeri o Matiji Poljakoviću koja se je održala u sklopu ovogodišnje Dužijance 9. kolovoza)

Književna večer o najpoznatijem šokačkom pjesniku

Pjesnik zavičaja i ravnice

Institut „Ivan Antunović“ ove je godine organizirao svoju tradicionalnu književnu večer u sklopu Dužijance, u četvrtak 10. kolovoza, u čast jednog od najproduktivnijih književnih stvaralaca bačkih Šokaca Ante Jakšića. Večer je otvorio prigodnim govorom vlč. Andrija Kopilović, predsjednik tročlanog Predsjedništva ove ustanove. Poduži, kvalitetni književno-kritički prikaz Bele Gabrića, vrlog poznavaoa pjesnikova života i djela, pročitala je Vita Grunčić, dok su pjesnikova ostvarenja nadahnuto govorile Jelena Piuković i Zlata Lacić. Pored prisustva „živog govora“ pjesama Jakšića, cijela je večer bila protkana i glazbenim točkama (izvedeno je i nekoliko njegovih pjesama koje je skladao Milan Asić) u izvedbi Katedralnog zbora „Albe Vidaković“ uz orguljašku pratnju Alena Kopunovića-Legetina. Na kraju su dodijeljene i „Antušove nagrade“ o čemu smo vas izvijestili o posljednjem broju.

(lj. k.)

Imenik rocka

Paul Butterfield – legendarni (i pokojni) američki pevač, kompozitor, aranžer, usni harmonikaš, flautista i lider možda najkvalitetnijih američkih belih blues sastava („Butterfield Blues Band“ i soul – orjentisani „Better Days“). rođen je u srcu „elektrificiranog bluesa“, gradu Chicagu, 17. decembra 1942. godine. Nakon što je rano napustio školu, obilazio je gradske blues klubove i upijao blues od tadašnjih crnih legendi Otis Rusha, „Little Waltera“, Muddy Watersa, Shakey Hortona, da bi ranih 60-ih oformio sastveni, britki i ubitačni „Butterfield Blues Band“ kome se sredinom 60-ih priključuje još jedna velika blues zvezda (na žalost, takođe pokojni Michael „Mike“ Bloomfield. Nakon dugogodišnje uspješne karijere i bezbroj živih nastupa početkom 70-ih, Butterfield osniva soul – orjentisani „Better Days“, sastav s kompletnom dječvačkom sekcijom, u kom sviraju i njegovi prijatelji, bračni par (Geoff i Maria) Muldaur, a međuvremenu dovršava studije klasične flaute. Pred kraj života saradivao je s velikanim čikaškog bluesa i svojim prijateljima iz grupe „The Band“, svakako najvažnijom pratećom grupom u istoriji rock-muzike (pratili su Bob Dylana, Van Morrisona, Joni Mitchell, Neil Younga, Muddy Watersa, Erica Claptona, Neila Diamonda, dr. Johna i druge). Umro je 1985. godine, od prevelike količine droge i trovanja alkoholom.

Probrana diskografija:

- „Butterfield Blues Band“ (1965),
- „East – West“ (1966),
- „Better Days“ (1971),
- „Put it in Your Ear“ (1983)

The „Byrds“ uz „Beach Boys“ i „The Band“ svakako najautoritativniji američki rock sastav svih vremena, koji je prošao sve faze, od folk-rocka do „svemirske“ varijante rock'n roll-a. U mnoštvu personalnih izmena konstantan je uvijek bio lider Roger „Jim“ McGuinn, ali su bilan pečat ostavili i muzičari David Crosby, kao pokojni (obojica) Gene Clark i Gram Parsons (ovaj potonji bio je „tata“ country-rocka). Razišli su se početkom 70-ih, ostavivši nemerljiv trag u popularnoj muzici SAD.

Probrana diskografija:

- „Mr. Tambourine Man“ (1965),
- „Turn! Turn! Turn!“ (1966),
- „Younger than Yesterday“ (1966),
- „Sweetheart of the Rodeo“ (1968),
- „The Ballad of East Rider“ (1971),
- „Untitled“ (dvostruki, koncertni, 1972),
- „Live in Stockholm“ (dvostruki, koncertni, 1976),
- „Byrds Reunion“ (1976)

J. J. Cale – veteran country rocka i bluesa. S početka neupešni pevač i kantautor u Nashvillu, a potom, negde od sredine 60-ih uspješni (po stare dane) autor tridesetak prefinjenih i samostalnih albuma na kojima demonstrira bluesom i jazzom obojeno rafinirano sviranje gitare, opuštenu, „swing-erskom“ i country manirizirano praćeno lenjim, promuklim baritonom, što ga čini rodonačelnikom tzv. „laid-back“ manira u rocku, muzikom za slušanje u kasne noćne satnice. Ogroman je uticaj koji je izvršio na rock-blues izvođače s kraja 70-ih, ponajviše preko svojih „učenika“ Erica Claptona i Mark Knopflera.

Probrana diskografija:

- „Naturally“ (1978),
- „Really“ (1978),
- „Okie“ (1979),
- „Troubadour“ (1979),
- „5“ (1980),
- „Shades“ (1983),
- „Guts“ (1986),
- „J. J. Cale Comes Alive“ (1988)

Robert Tihy

književni leksikon

s Urbán (Ada, 30. IV. 1921. – Subotica, 1993.), pjesnik, prozaik, publicist, novinar, glumac, javni djelatnik.

U Subotici prisustvo Jánosa Urbána pamti – sjećanje na prekidima – više od šest desetljeća, zadnjih 1933. godine kada je iz svog rodnog grada ošao u naš grad. Ovdje, kraj ostalog, učenik Balinta Vujkova uči se radu, kroatizmu, ljudskosti, ljepoti i suživotu. Tu su i njegove stihove, postaje vatreni HID-ovac, suradnik u lijevim usmjerenja, suradnik anti-fašističkog oslobodilačkog pokreta, a nakon rata pisac, urednik te glavni urednik više listova i časopisa. Bio je svestrana i čvrsta ličnost, pisao je podjednako anegdote i intimnu liriku, pripovijetke, novele i za djecu, drame, kritike, kronike, monografije, kulturnu historiju, te prevodio s južnoslavenskih jezika na mađarski. Tematika mu je bila široka, čena na život ljudi sjeverne Bačke, prvenstveno u području njegovog rodnog kraja. Napisao je i mnoga djela, među kojima prevladavaju zbirke pripovjedaka, kronike i monografije, od kojih je većina prevedena i na naš jezik.

„Obale pod suncem” (1966.), „Plamen” I. i II (1967. i 1980.) i „Nespokojna zemlja” (1984.).

U njegovom životu vadesetak nagrada i drugih priznanja. Najveći bio valja spomenuti Oktobarsku nagradu za doprinos razvoju Subotice i Vukovu nagradu.

Dioba

Šta nama: meni, tebi, svima,
i siromašima i bogatašima;

Šta je ko prošlosti znamen:

Šta je isušio močvaru,

Šta je ozeo zemlju, livadu, kamen,

Šta je bio pretke, neprijatelje,

Šta je odvajanje, udarao mede,

Šta je baštiniio, kupovao,

Šta je zakona, knjizi katastra,

Šta je obraduje, posjeduje;

Šta je pismo, menica dug,

Šta je krdo, živomi krug,

Šta je stotina puta htio,

Šta je učinio šta je želio,

Šta je onao iz kog ugla

Šta je na njega divlji grabljivac,

Šta je što ne plaća porez i danak,

Šta je što se skrušeno moli,

Šta je što psovkom kažnjava grijeh;

Šta je napoličara, nadničara,

Šta je vra na bunu, slabost je rob,

Šta je i su oni samo čistih duša,

Šta je vještina i marljivost sabra,

Šta je plan i gotov obračun;

Šta je živi i dobitnik i gubitnik,

Šta je što ore, sije i žanje;

Šta je žito, štuma ista su strast,

Šta je šteto i što je ostalo,

Šta je c, rođak, dobar drug, brat,

Šta je vezan za zemlju, dolaznik,

Šta je ljubini nosi nemira znak,

Šta je u igri mlad, u pjesmi vječan,

Šta je vještina tajna drevna,

Šta je u humusu zapretana,

Šta je u kidanje, u kosti reski lom,

Šta je u toj mišici trzaj pokreta,

Šta je u mu, a on tvoj vječni sluga,

Šta je u prismo: i ja, i ti, i svi oni,

Šta je na bi je jednako dijelio,

Šta je u maternji jezik, umijeće govora,

Šta je u aj, i razum, i pogled na svijet,

Šta je u bogatstvo usred siromaštva,

Šta je u lu te može uhvatiti ovaj vijek,

Šta je u emlja je moja, tvoja, naša.

János Urbán

(prevoditelj: l.r.)

Nova postavka
Biskupijskog muzeja

Na Veliku Gospu (15. kolovoza) poslije mise mnogi vjernici su pošli u sjemenište „Paulinum” (ulaz iz ulice Józsefa Attile) da pogledaju i razgledaju novu postavku Biskupijskog muzeja.

Nisu pogriješili što su pošli! U dvije prostorije, dvije lijepo uređene sobe, smješten je Muzej. (Mnogo pristupačnije prostorije i mnogo više posjetilaca će moći razgledati eksponate.)

U prvoj prostoriji su smješteni radovi „naive u tehnici slame” (kako se naziva naša „slamarska umjetnost”). Neću nabrajati sve eksponate – nemoguće ih je nabrajati – ali ističem da je izloženo nekoliko „kruna” iz davne 1935. (i nešto kasnije). Dakle, od prije šezdeset godina. To je danas i povijesno-umjetnička vrijednost.

Pominjem grb grada Subotice u teškoj orahovoj rami.

Vidimo i grbove biskupa, msgr. Lajče Budanovića i msgr. Matije Zvekanovića. (Tu je mjesto i za grb msgr. Jánosa Penzeša, sadašnjeg subotičkog biskupa.)

Izložene su „krune” i s mnogih poslijeratnih dužijanaca. Ne nabrajam, ali ističem „krunu” s ovogodišnje Dužijance. To je predivno, plamteće srce, srce, okruženo mnogim malim srcima; srce koje otkucava za mir u svijetu i mir na ovim prostranstvima bačkih ravnica.

U drugoj dvorani izloženo je tridesetak slika (od kojih smo većinu vidjeli u prijašnjoj postavci). Izloženi su i neki stari sakralni predmeti, potrepštine biskupa Budanovića i Zvekanovića.

Interesantno je vidjeti bunjevačke divojačke marame kako su se povezivale u „davnnoj” prošlosti. Sve to treba zabilježiti, očuvati i prezentirati kao bogatu prošlost našeg naroda.

Na kraju kazujem da je prva dvorana, dvorana „slamarki” najvrjednije; ona prezentira autohtonu umjetnost ovog podneblja „na sjeveru Bačke”.

No, sve ovo bi ostalo nedorečeno da ne pomenem časnu sestru Ivanu Cvijin. Ona je aranžirala ovu novu postavku. Hvala joj!

Ivo Prčić, mladi

Krležijana

Plaženje jezika
nad čovjekom

Tu smo, kao što smo bili i na početku, pred zagonetkom vlastitog života, ali ovaj put načelno ne ćemo priznati kako blejimo u vakuumu bez jedne jedine misli u glavi, bez jednog jedinog iskrenog – ne treba se toga stidjeti – biblijskog osjećanja ljubavi. Prenemažemo se isplazivši jezik svemu što je čovjek, osmisliivši očovječenjem, izumio na svoju radost, i jedino što umijemo, to je da se kao bijesni kentauri bijemo prednjim kopitama o svoje megalomanske grudi.

Miroslav Krleža, 1967.

Pokretanje „Bunjevačkih i šokačkih novina” (XI.)

Kada je riječ o ortografskim i gramatičkim pravilima kojih su se suradnici Novina pridržavali, valja naglasiti da su oni prihvatili pisanu praksu u Hrvatskoj, tj. pisali su prema pravilima tzv. Zagrebačke filološke škole (upotrebljavaju, na primjer, stariji oblici deklinacije – Bunjevcih i Šokcih, ženam, ženami, ženah, dok je u pravopisu prihvaćen morfološki princip). Jednom riječi, pisalo se onako kako se u Hrvatskoj pisalo do pojave Brozova pravpisa 1892. godine (u kojem je prihvaćen fonološki princip).

Jezik kojim se pisalo u listu nije svima bio dovoljno razumljiv, o čemu kazuju i sami čitaoci. Boza Šarčević, osjećajući da publici treba olakšati čitanje Novina, izdaje „Tolmač izvornih književnih i zemljopisnih jugoslavenskih riči”, u kojem će se – kako navodi u predgovoru – naći „one riči našeg jezika koje je osamljen u duševno napušten narod naš bunjevački ili zaboravio ili ih čuti i naučiti do sada nije prilika imao”.

Valja se pozabaviti pitanjem šta je to u Novinama bilo „teško”? Prije svega to što je pojavom Novina kod Bunjevaca uveden – lingvistički rečeno – novi, piblistički, funkcionalni stil, njima do tada nepoznat jer novina nisu imali. Novine se, međutim, ne mogu pisati „narodnim” jezikom jer se u člancima upotrebljava drugačiji leksik nego u razgovornom jeziku (termini, strane riječi i izrazi itd.). Izvorišta i uzor za taj novinski jezik bili su oni listovi ilirske provincije u Hrvatskoj na koje su se ugledali Antunović i njegovi suradnici.

Pretpostavku da će u jeziku Novina morati biti dosta mađarizama (hungarizama) analiza jezika u člancima različite naravi ne potvrđuje. Rječnički fond u listu u velikoj mjeri pripada zapadnoj jezičnoj sferi, bilo da su u pitanju domaće riječi, bilo da se radi o neologizmima ili pozajmljenicama, među kojima je dosta bohemizama (riječi iz češkog jezika). Navest ću samo neke primjere koji potvrđuju ovu konstataciju: gra, kruv, iznimka, kazalište, ličnik, liječništvo, naputak, natječaj, odvjjetnik, redarstvo, zdenac, tjedni, znanstveni, dapače, brzojavlje, djelokrug, dušobriža, kolodvor, pozornost, sitnozozor, slovnica, stanovit, stroj, sustav, trgovara, tvorinara, tvornarsvto, zemljovid, zemljokrug, glazben, mudroučni, (filozofski), saboriti, (to je jedan neobičan izveden od riječi sabor), itd. Nazivi za mjesece su dosljedno siječnj ili sičanj, veljača, ožujak, travanj, itd. Terminologija, naročito ona religijska i školska, kao i neki arhaizmi i dijalektizmi takode ilustriraju pripadanje zapadnoj sferi. Tu su primjeri: duvna, Isukrst, korizma, križ, kršćanski, misa, nadbiskup, sakrament, samostan, sveto otajstvo, mirstvo, računstvo, samostalnik, (imenica) itd. Nevelik je broj riječi crkvenoslavenskog porijekla. Treba reći da je veoma široko rasprostanjen sufiks -telj kod imenica: biratelj, čitatelj, dopisatelj, itd.

(nastavit će se)

mr. Josip Buljovčić

Na „Dužijanci '95” Izložba etno-park

U okviru ovogodišnje Dužijance ova je izložba u kratkom trajanju pobudila veliku pozornost na izložke: kod starijih sjećanje na minulo vrijeme, a kod mladih ne skriveno zanimanje i čuđenje kako su ih naši predci znali koristiti, a u nekima i uživati.

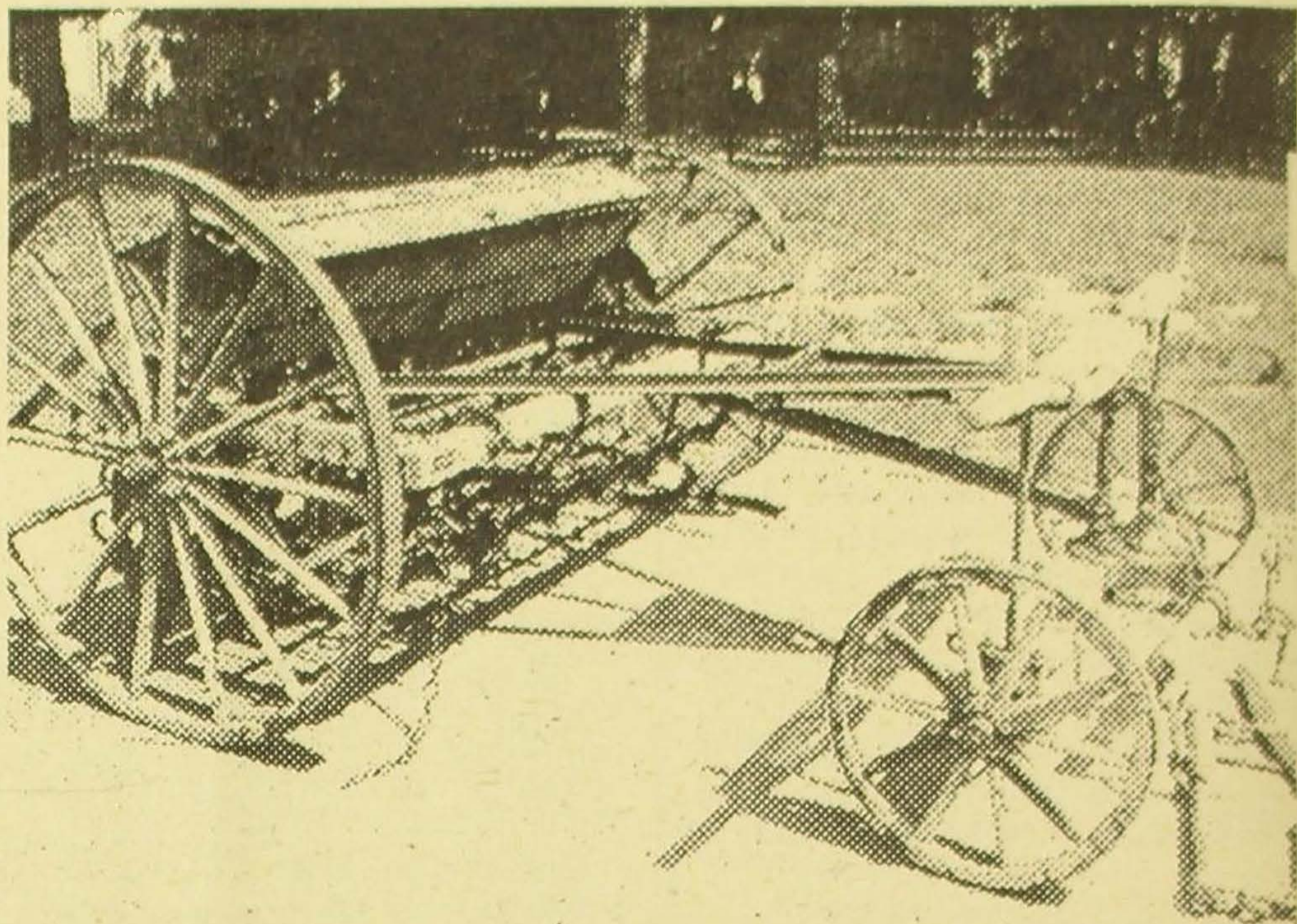
Izložba je u parku ispred ulaza u Gradsku kuću podijeljena na prikaz poljoprivredne opreme i pribora, korištenih u proizvodnji pšenice – počev od oranja, pa sve do odvoza snopova u kamaru. Na drugom dijelu izložbe prikazana su negdašnja zaprežna prijevozna sredstva za osobni prijevoz.

Poljoprivredna oprema i pribor su složeni po pojedinim fazama proizvodnje pšenice, gdje je predstavljen plug „druge generacije”: jednobrazni s drvenim gredeljom, ručno radenom kolečkom i jarmom za volovsku vuču. Iako nema pisanog traga, predajom je utvrđeno da je od prije oko 150 godina. Njegovo metalno crtalo, daska i raonik su vidan napredak lakšeg i kvalitetnijeg oranja, u odnosu na do tada korišteni drveni plug.

Sjetva pšenice je prikazana džakom u kojem je čovjek nosio pšenicu i sijao je rukom (omaškom). Jednobrazni i dvobrazni (dvojer) plugovi su još savršeniji i prikazani su s priborom za konjsku i volovsku vuču (za dva para volova).

Sijalica za žito, proizvedena oko 1860., privukla je pozornost jednostavnom konstrukcijom i vrlo kvalitetnim materijalom, pa bi se i danas mogla koristiti. Ujedno je ona prikaz brige njenih negdašnjih vlasnika koji su je kroz toliko vremena sačuvali.

Ručna žetva, ris, najteži je posao kojega je čovjek ikada obavljao, radeći od ranog jutra do u kasnu noć (radilo se „učisto”). Ovaj težak rad je olakšan tvornički proizvedenom i tu prikazanom kosilicom – rukovetačicom. Stroj je konstruiran u Americi sredinom prošlog stoljeća, a ovaj je proizveden prvih godina ovog. Kosilica je u radnom stanju, a priređivači je namjeravaju prikazati u radu, na takmičenju risara iduće godine

u okviru Dužijance. Usavršavanjem ovog stroja nestala je zaprežna samovezačica, također na izložbi prikazana, koja je proizvedena 1917. g., a njenom primjenom ris se obavljao s lakoćom.

U posljednjoj fazi risa prikazana su zaprežna kola, opremljena „čatlovima” i „pomoćnicama”, u stanju kako su korištena za prijevoz snopova s njive do kamare.

Na izložbi zaprežnih prijevoznih sredstava od najprostijih do namjenskih i luksuznih predstavljene su sulke, dvokolica, karuce, har tike i fijakeri. Ova vozila su posjetitelja u mislima vratila u vrijeme kada je posjedovanje isto bilo od koristi vlasniku, a istovremeno su bila odraz njegove imućnosti. Vukli su ih birani lijepi konji, pa je teško reći tko je u takvom sprezi više uživao: kočijaš koji je tjerao konje ili sretnik koji je sjedio u zakoši.

Zapaženo je da su mladi, a napose djeca s velikom pozornošću i divljenjem razgledala izložene predmete, pa to treba da potakne priređivače da se u narednoj godini zbirku nadopune novim predmetima te još cjelovitije prikažu zaboravljeni i danas više ne korišteni predmeti i oprema naših predaka.

Alojzije Stantić

Iz sportske prošlosti Subotice Nikola Matković – prvi školovani atletski trener

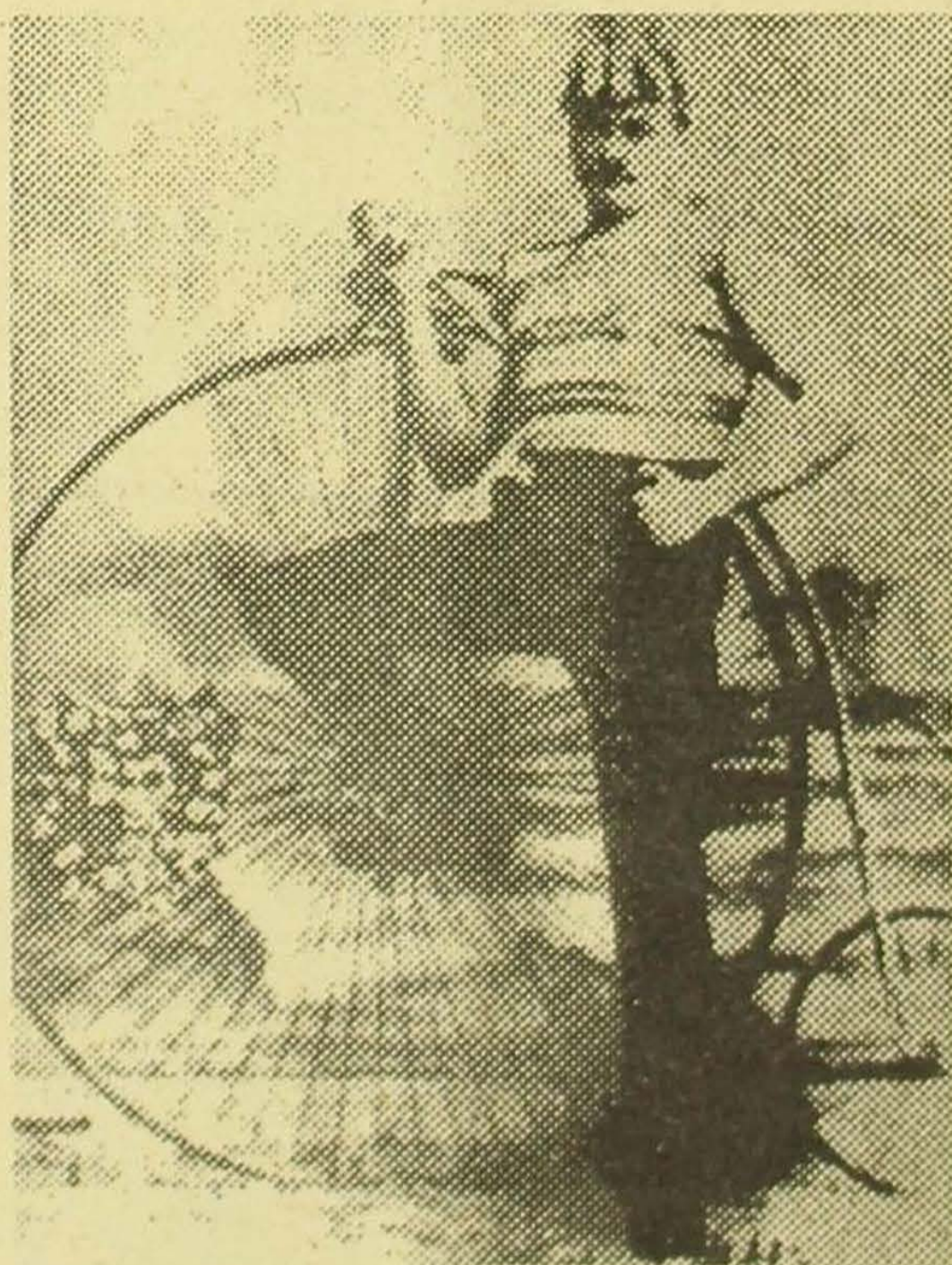
(Subotica, 1864. – 1945.)

U povodu 50. obljetnice smrti, neminovno je sjetiti se prvog školovanog atletskog trenera, nastavnika tjelesnog odgoja i svestranog sportaša.

Nikola Matković sportom se bavio od rane mladosti. Bio je svestran sportaš i mnogostruki pobjednik na lakoatletskim natjecanjima u zemlji i inozemstvu 80-ih godina prošlog stoljeća. Isticao se ne samo u atletici, nego i u gimnastici, mačevanju, hrvanju i biciklizmu. Kolika je bila njegova svestranost u sportu i sportska veličina, lijepo nam ilustrira jedan napis iz onovremenog tiska: „...Godine 1889. glavni junak na natjecanju Sz. T. E.-a (Subotičkog sportskog društva) bio je Nikola Matković, koji je sam osvojio polovicu programskih disciplina”. Na ovom natjecanju prvi put je u državi organiziran pentathlon (petboj na kojemu su se sudionici natjecali na antički način: polugoli s kacigom, kopljem, štitom i palliumom –ogrtačem). Discipline su bile bacanje koplja, trčanje, bacanje diska, skakanje u dalj i hrvanje. Pobjednik je, među 20 prijavljenih natjecatelja, postao snažni izdržljivi atleta Matković. I u „boračkim skokovima” (skokovi u vis iz zaleta i iz mjesta) Matković je pobijedio svih 18 suparnika, sa skokovima 167, 603 i 280 cm i ukupno 1050 bodova. Također je osvojio prvo mjesto u bacanju kugle i u bacanju diska, koji je

bacio 29 m u dalj i 3,75 m u visinu (disk se bacao i u vis i u daljinu).

Uz materijalnu potporu Lájosa Vermesa

Nikola Matković, šampion kraj bicikla

uspješno je završio tečaj za nastavnika gimnastike u Budimpešti. Postaje prvi školovani atletski trener i kvalificirani nastavnik gimnastike. Budući da je raspolagao ovakvom stručnom spre-

mom, Gradski savjet ga je 1893. godine postavio za nastavnika gimnastike u Gimnaziji, gdje je predavao tjelesni odgoj sve do 1924.

Mnogo je sportskih uspjeha i prijatnih događaja u životu Nikole Matkovića. Opisati sve, žalost, nemoguće je. Kriv je ograničen prostor. Spomenut ćemo neke.

21. kolovoza 1900. godine gostovalo je njegovo Društvo u Beogradu. O tom događaju lokalni tiskopis piše da su Subotičani pobijedili u svim disciplinama, a između ostalog i ovo: „Istog dana navečer i pak profesori Lájos Vermes, koji je boravio u Beogradu gdje je članove kraljevske obitelji podučavao mačevanju, i Nikola Matković priredili demonstraciju u mačevanju”. U međuvremenu se dogodilo nešto o čemu je u novinama napisana samo jedna rečenica: „Poslije svih natjecanja, Subotičani su Beogradanima prikazali još poznatu igru „foot-ball” kojom se veoma dopala”. Utakmicu je organizirao Nikola Matković, koji je kasnije ispričao da su Beogradani poklonili domaćinima i da je sam kralj Aleksandar Obrenović rukovanjem nagradio sudionike igre.

Jedan od najdražih sportskih uspjeha, što je sam isticao, bio je uspjeh njegovih učenika na državnom prvenstvu srednjih škola održanom u Budimpešti 26. i 27. svibnja 1901. godine, kada su osvojili prvo mjesto i šampionat države.

Njegovom trenerskom uspjehu dodat će veliki uspjeh njegovog učenika Đure Stantića, svjetskog prvaka u hodanju na 75 km. (Berlín 1905.) i osvajača zlatne kolajne s međunarodnim prvenstva igara iz Atene 1906. godine.

Nikola Matković je uz braću Vermes najistaknutija osoba u subotičkom sportu krajem prošlog i početkom ovog stoljeća, ali je na žalost zaboravljen sportske Subotice zaboravljen.

Ante Zumburčić

Uzalo iz „Poljoprivrednika” za poljoprivrednike

Kaloz

Ujtem da se u vašem selu osniva
ena zemljoradnička zadruga?
Ma tako nešto postoje opravdani
o, jer su se odgovorni uverili da
osadašnja zadruga nije u stanju
saa vara seljake!

Uzalud

svi iz zadruge obećavaju nam ku-
ndove!
Ali uzalud, nama ne trebaju kule i
doi, već gorivo, đubrivo, rezervni
ov...

Direktor

o vam je sada direktor zemljo-
nike zadruge?
Gospodin Miletić.
Šar još uvek on?
E, to je sin bivšeg direktora –
ga Miletića!

Zemljoradnik

Istaje zorom i radi do mraka.
B mu je kriv što je zemljoradnik,
adnik zemljoradničke zadruge?!

Preporučavanje

koliko se rukovodioci u mojoj
ljoradničkoj zadruzi preporučavaju,
orje da nema više promašaja.
(na. vi.)

Konjarstvo

Trajanje ždrebnosti kobila

U knjizi „Reprodukcija i veštačko ose-
menjavanje konja” Dr. Vasilije Miljković, pro-
fesor Veterinarskog fakulteta u Beogradu,
navodi domaća iskustva u merenju dužine
trajanja ždrebnosti raznih tipova kobila.

Punokrvne kobile nose ždrebe 335,7 i
341,5 dana. U toplokrvnih (lipicanskih) ko-
bila taj rok je između 337,4 i 340,5 dana. Od
hladnokrvnih rasa, najkraće vreme nose
ždrebe kobile peršeronske rase (322 dana),
a najduže kobile nemačke rase (do 339 da-
na). Magarice nose mladunče 374 dana.

Kobile naših rasa konja obično doživljavaju
pubertet između 15. i 24. meseca života. Tele-
sna zrelost za donošenje na svet ždrebeta na-
staje obično između 24 i 26 meseci života. U
našim krajevima proleće je najintenzivnije
vreme parenja. Mogu se kobile pariti i u toku
leta i jeseni, ali i u proleće, kada su dani duži.

Navratite u poljoprivrednu apoteku

„AGROSU”

Stari Žednik, Žarka Zrenjanina 11

Telefon: 787-043

Tornjoš, Maršala Tita 31

Telefon: 841-006

Za svakog ponešto,

a za zemljoradnike najviše.

Nudimo Vam kvalitetnu semensku robu,
sredstva za zaštitu bilja, stočnu hranu –
koncentrate i premikse od „Veterinar-
skog zavoda” Subotica, mineralna đubri-
va, alatke, kućnu hemiju i još mnogo
štošta drugog.

Tada je najčešće sezona jačeg gonjenja pa-
stuva i njegova veća aktivnost.

Ždrebljenje kobile obično počinje kolikom
(grčevima kao kod bolova u stomaku). Grlič
materice se otvara tokom dva do tri časa, a
istiskivanje ždrebeta u normalnim slučajevi-
ma traje nekoliko minuta. Posteljica izlazi nor-
malno odmah posle ploda – a najduže za 15
do 30 minuta. U kobila je zadržavanje postel-
jice veoma retko. Ako se dogodi nepravilan
položaj ždrebeta (npr. zadnji) kobili treba po-
moći, ali pažljivo bez sile.

Dvojke se u kobile javljaju dosta retko
(svega 1,5% ždrebljenja), a pojava dvojki se
smatra veoma nepovoljnom. Takva ždrebac
retko prežive. Računa se tek u svakom
osmom slučaju.

Kada se kobila oždrebi, potrebno je da
prode od 5 do 15 dana (prosečno 9 dana) do
prvog sledećeg polnog žara (raspasanosti).
Između dve raspasanosti prode period od
21. dana. Vreme raspasanosti traje od 4 do
9 dana. Sazrevanje i izbacivanje jajne ćelije
iz jajnika kobile događa se obično jedan do
dva dana pre završetka raspasanosti (estru-
sa). Najpovoljniji momenat za oplodnju je
na nekoliko časova pre ovulacije (izbacivan-
ja jajne ćelije). Posle ždrebljenja materici
treba od 40 do 60 dana da se potpuno po-
vuče na normalnu dimenziju i smiri od pre-
thodnog ždrebljenja.

(na. vi.)

Ribiče

Soma (Silurus glanis L.) (IV.)

o bućkanjem

na – četrdesetak centimetara dugačka
naaprava polukružnog oblika – na jednom
elika udubljene polulopte – je prastara
a lov soma na Dunavu, Tisi i velikim
ari Rusije. Postoje pisani tragovi da se ova-
an lova soma upražnjavao još u XVI.
eš. Danas je bućkanje prihvaćeno kao izra-
ptsko, a u nas se svake godine na području
organiziraju nadmetanja u njemu.

očno je dugo vježbanje da se nauči ruko-
ćkom jer će ona proizvesti željeni zvuk
o se vrlo osjetljivo udara po vodi pod
rednim kutom. Zvuk izazvan bućkom
e, naravno mnogo je jači, na zvuk proiz-
glim izvlačenjem čepa iz boce šampan-
Na tačnog tumačenja zašto taj zvuk
vroma, ali smatra se da ga on podsjeća na
kog som proizvede kada s površine vode
ay” žabu ili plutajuću pticu, a po nekim taj
vu podsjeća na zvuk kojeg žaba proizvede
ođu vodu. Međutim, činjenica je da se od
ovim načinom može samo on loviti. Som

se bućkanjem uspešno lovi od svibnja do listo-
pada, podjednako dobro danju i noću, ali s dosta
neizvjesnosti jer se dešava da on danima ne rea-
gira na zvuk bućke, a onda odjednom kao po-
mahnitati juriša na mamac.

Na odabranoj dionici rijeke, gdje obitavaju so-
movi, ribič pusti nizvodno čamac, a držeći u desnoj
ruci strunu udara bućkom po vodi ritmom svake
2-3 sekunde po udarac. Nakon desetak udaraca
načini pauzu, pa onda ponavlja bućkanje. U
međuvremenu u ruci držeću strunu polako povlači
na gore i spušta je. Na zvuk bućke som iz radozna-
losti krene prema površini, pase zato mamac i vuče
na dubini 3-4 m. Kad dođe do mamca blago ga
dodiruje. Ribič to u ruci osjeti; tada popušta strunu
i nakon kraćeg vremena naglo je povlači tako da se
udica što jače zarije u usta soma. Najsigurnije je
ako je to u korenu brka. Tada počinje zamaranje,
dovlačenje i izvlačenje soma. Ovaj postupak će biti
posebno opisan.

Sada se kao pribor koristi jak štap, opterećen-
ja na vrhu 80 – 150 gr, struna je debljine 0,50 i
više, a na odgovarajuće jakom čekrku treba da je
dužine najmanje 100 m. Za mamac se koristi
durbak, niska rovaca, žaba, riječni rak, školjka,
crijeva živine, osmuđeni vrabac i što još sve ne.

Koliko god da je uzbudljiv lov na soma, ovaj
način je do sada imao nebrojeni broj žrtava izaz-
vanih prevrtanjem čamca, a to se obično dešava
kada on iznenada promijeni pravac kretanja, pa
se podvuče ispod čamca, ili ako se zajedno sa
strunom zaplete u podvodnom granje. Zato
bućkaroš pri ruci uvijek ima oštar nož za presje-
canje strune u slučaju opasnosti. Unatoč tomu,
izazov da se ulovi što veći som obično nadvlada
strah od mogućee opasnosti.

Zanimljivost: Som se u svitanje ili pred
večer često „pokazuje”: digno se do površine
vode, za trenutak pokaže glavu, čak i veći dio
tijela i naglim zamahom repa iznad vode zaroni.
Ubrajam se u one sretnike koji su vidjeli tu
pojavu, a vidio sam i jednu još rjeđu pojavu:
„sunčanja” soma kada on nemarno leži i miruje
tik ispod površine vode. Tada mu se čovjek
mora diviti, ali i zazirati od njegove veličine.
Dobro sam upoznao korito Tise, od Martonoša
uzvodno do državne granice. Od više ribara i
sportskih ribiča sam čuo da su vidjeli, nekoliko
puta, u gornjem toku rijeke u blizini graničnog
pojasa kako se pokazao ogromni som. Sudeći
po veličini repa i dužini tijela procjenjuje se na
oko 120 do 150 kg! Godinama, strpljivi očekuju
da će zagristi baš njihovu udicu, ali bit će naj-
prije da će ga kad-tad uloviti neki sretni i spret-
ni bućkaroš. Za ovakvu grdosiju potrebna je
udica dužine 15 – 20 cm, a mamac utroba iz 1.
do 2 pileta ili manić bar iznad 1 kg težine.
Naravno, tomu mora biti prilagođen cio pribor.

Recept: Som s rižom

Za 6 osoba potrebno je: oko 1,20 kg mesa
soma, 10 dkg crvenog luka, 50 dkg riže, 15 dkg
masti, 3 dkg soli, 1 dkg crvene paprike, 1 limun i
prilog s tartar umakom.

Soma isjeći na komade širine prsta, osoliti i
staviti u stranu. U odgovarajućoj posudi upržiti
crveni luk, a u drugoj posudi skuhati rižu. Kada
je luk porumenio, a riža omekšala to izmješati i
staviti u tepsiju te poravnati. Filete soma blago
popapriti i poslagati na rižu. U rerni obje strane
peći po 15 minuta. Servira se s kolutovima limu-
na, a kao prilog se daje tartar umak.

Alojzije Stantić

Vitamin C

(nastavak iz prošlog broja)

Dodaci: Pre nego što počnete da koristite vitaminske dodatke posavetujte se sa svojim lekarom.

Vitamin C je jedan od najšire korišćenih vitaminskih dodataka. Može se nabaviti u obliku konvencionalnih pilula, tableta sa vremenskim tokom dejstva, sirupa, praha, oblandi za žvakanje; skoro u svim vidovima koje vitamini mogu poprimiti.

Oblik koji predstavlja čist vitamin C dobija se od kukuruzne dekstroze (mada u njemu nema ostataka ni kukuruza ni dekstroze).

Razlike između „prirodnog” ili „organiskog” vitamina C i obične askorbinske kiseline prvenstveno se sastoji u sposobnostima pojedinaca da ih svare.

Najbolji dodatak vitamina C je onaj koji sadrži kompletni C kompleks bioflavonoida, hesperidina i rutena. (Ponekad ih nazivaju i limunske soli.)

Tablete i kapsule se obično isporučuju u jačinama od 1.000 mg. a u obliku praha ponekad do 5.000 mg. po supenoj kašiki.

Najčešće korišćene dnevne doze su od 500 mg. do 4 g.

Vitamin C iz šipaka sadrži bioflavonoide i druge enzime koji potpomažu asimilovanje vitamina C. Šipci su najbogatiji prirodni izvor vitamina C. (Vitamin C se u stvari, proizvodi od pupoljaka divlje ruže – zvanog šipak. Acerola C proizvodi se od bobica acerole).

Toksičnost:

Preterano uzimanje može prouzrokovati stvaranje kamenova oksalne kiseline i mokraćne kiseline (mada uzimanje magnezijuma, vitamina B 6, uz dovoljnu količinu vode dnevno, može to da ispravi). Povremeno, veoma velike doze (preko 10g. dnevno) mogu da prouzrokuju neželjene pojave, kao što su proliv, preterano mokrenje i osip na koži. Ako se bilo šta od toga dogodi, vratite se na svoju uobičajenu dozu.

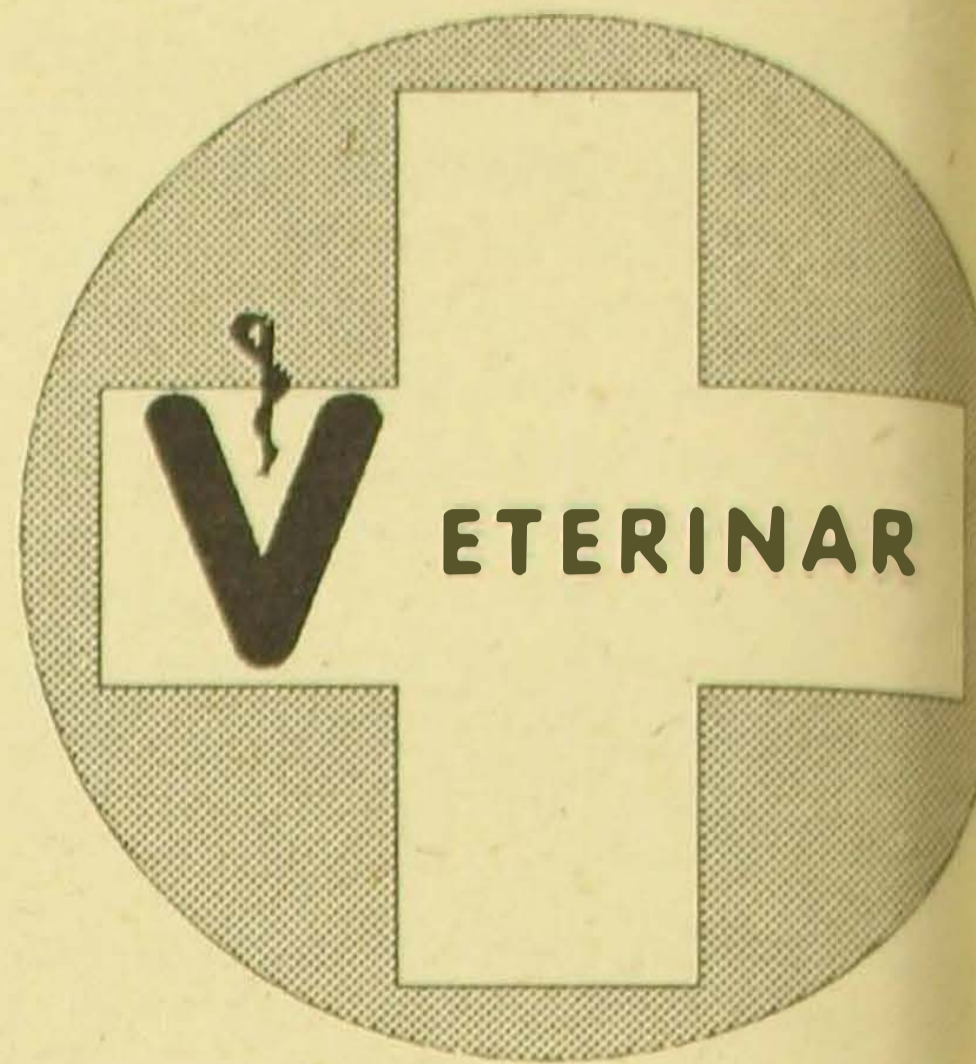
Vitamin C ne treba da uzimaju pacijenti koji se leče od raka i koji su podvrgnuti radijaciji ili hemoterapiji.

Neprijatelji:

Voda, kuvanje, toplota, svetlost, kiseonik, pušenje.

Aspirin, čudotvorni kućni lek, najčešći sastojak lekova za ublažavanje bolova, nazeba i oboljenja sinusa, jeste kradljivac vitamina C. Čak i njegova mala količina može da utrostruči stepen izlučivanja vitamina C iz organizma. On takođe može da izazove nedostatak folne kiseline, što može da izazove anemiju, kao i poremećaje u varenju.

(Iz knjige Erlu Mindelu „Vitaminska biblija”)

PRIVATNA VETERINARSKA
STANICA

„VETERINAR”

Trg Paje Kujundžića 2/a
(kod Senćanske crkve)

telefon: 024/39-229

Radno vreme u ambulanti:

– radnim danom od 7 do 19
časova

– nedeljom od 8 do 11 časova

Pčelarstvo

Pčelinjak u rujnu

U našim krajevima rujn je posljednji rok za obavljanje poslova koji omogućuju dobro zimovanje i brz proljetni razvoj pčela

Nade za dobru pašu još ima. Ako krajem kolovoza i početkom rujna padne dovoljno kiše, može zamediti bijeli bosiljak (*Stachys annua L.*) odnosno čistac, kako ga mi nazivamo. Gdje nema obilnije paše, pčele se počinju pripremati za zimsko mirovanje. Matice, osobito starije sve manje polažu jaja a pčele sve intenzivnije pripremaju zimnicu. Mlade ovogodišnje matice polažu više jaja i u nepovoljnim pašnim i vremenskim uvjetima i tek pred kraj godine prestaju polagati jaja.

Nastojanju pčela u pripremanju za zimu, mogu i treba da daju svoj doprinos i pčelari. Da bi znali što moraju učiniti, treba da se upoznaju sa stanjem svake pojedine zajednice. Obavezno treba ustanoviti koje su zajednice sposobne ili se pak mogu osposobiti za zimovanje, a koje za to nisu sposobne. Zato je neophodno sve zajednice u pčelinjaku pregledati i pri tome sva gnijezda svesti na zimski obim.

– U rujnu još nije kasno da se zamijeni stara matica. Oko 10% trogodišnjih i dvogodišnjih matice strada tijekom zime.

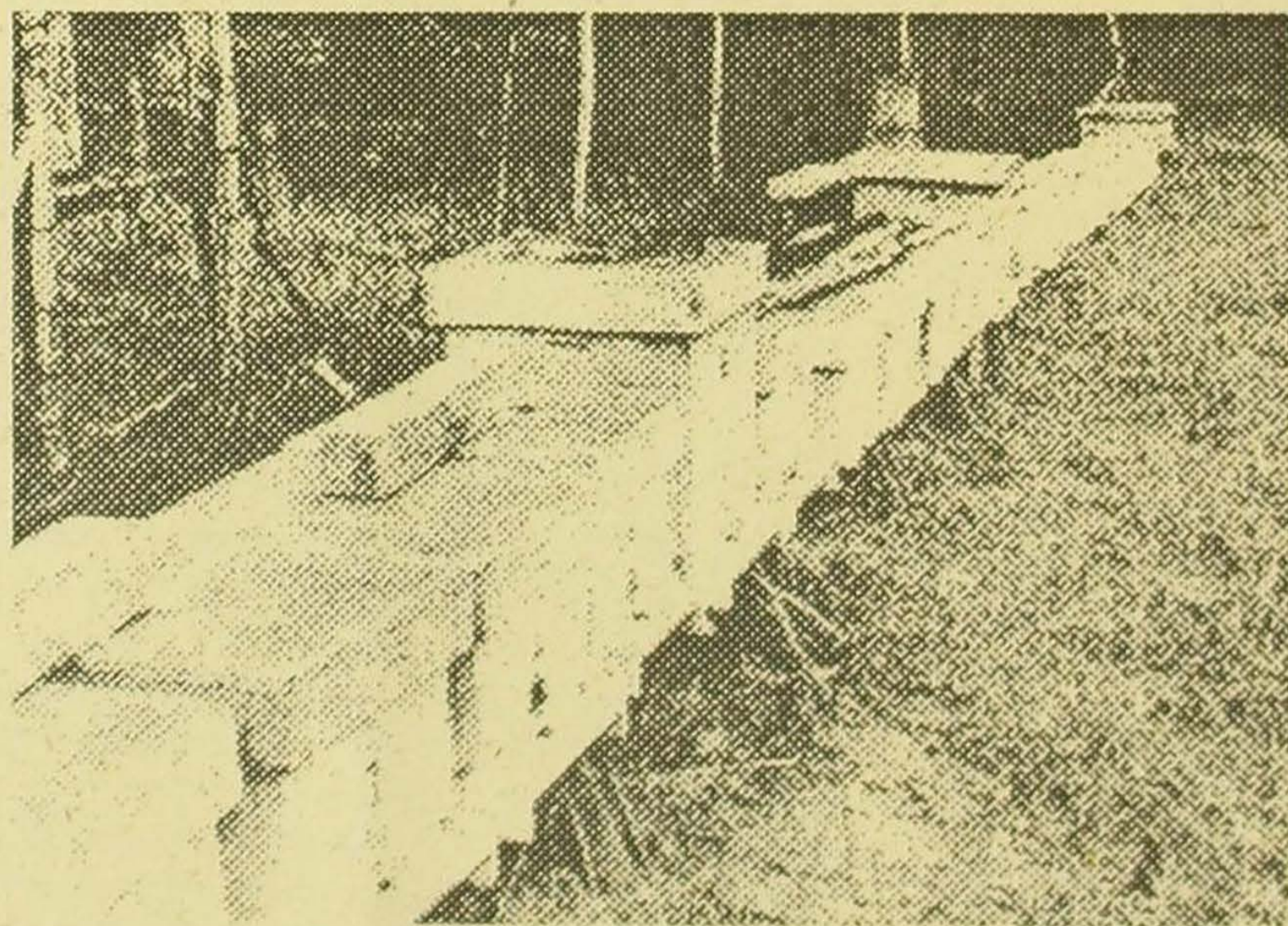
– Staro i crno saće kao i saće s deformiranim ćelijama i mnoštvom trutovskih obavezno treba da se odstrani i što prije istopi, da ga ne bi napali voštani moljci. Mlado saće u kojem još nije bilo legla, treba odstraniti iz gnijezda pa i košnice. U plodištu se ostavlja samo kvalitetno saće s leglom, peludom i medom.

– Pri sređivanju gnijezda, leglo se nikakvim saćem ne smije razdvojiti. U nastavljacima s dva nastavka najveći dio rezervne hrane treba da bude u drugom nastavku a srednja 2-3 rama samo s visokim vijencem meda. Klube je kom-

paktnije ako se formira na saću s praznim ćelijama, tako da kontakt s hranom održavaju pčele na ivici klubeta.

– Proveriti količinu i kvalitetu meda ostavljeneog pčelama za zimovanje i proljetni razvoj zajednice. U našim krajevima treba osigurati najmanje 15-20 kg kvalitetnog meda i dosta peludi.

– Kada je količina hrane za zimu manja od potrebite, treba poduzeti prihranjivanje gušćom šećernom otopinom (1,5:1) da bi se pčelama

Gdje nema obilnije paše pčele se pripremaju za zimsko

osigurale rezerve.

– Od ostavljene zimnice trećina, pa čak i polovina, može biti od šećerne otopine. Šećernu otopinu treba da prerade pčele iz srpanjskog legla koje neće preživjeti zimu. Pošto prerada iznuruje pčele, potrebne količine otopina treba dodati najkasnije do 20. rujna. Tako će se pčele iz rujanskog legla poštediti napornog rada.

– Rojeve slabijih zajednica i zajednica s malo rezervne hrane treba ispomoći dodavanjem ramova s medom iz jačih zajednica.

– Slabe zajednice koje su ostale bez matice treba spojiti sa srednje razvijenim zajednicama.

– Nedovoljno razvijenim rojevima može pomoći dodavanjem ponekog rama sa zatvorenim leglom iz jakih zajednica.

– Mlade i kvalitetne matice u slabijim zajednicama, koje pčelar želi sačuvati do proljetnog nastavljacima treba staviti u treći nastavak iz najjačih zajednica, a zajednice razdvojiti poklo-

nom daskom na čiji se ventilacijski otvor staviti žičana mreža, dok se prednjoj letvici izreže 2-3 cm širok prorez izlaženje pčela. U položaju rezervne matice pčelama treba smjestiti pored pregradne daske nastojeći da se zimsko leglo i osnovne i pomoćne zajednice formiraju pored pregradne daske.

– Ako dođe do prevelikog zahlađenja, miševi se u rujnu uvlače noću u košnice, zato je korisno postaviti češljeve na leta.

– Ose često napadaju pčele, upadaju u košnice kradu med, a u borbi s njima stradaju i pčele. Mladog osa se može uništiti ako se na pčelinjaku postaviti nekoliko boca s malo vode.

Ose se uvlače u bocu ali ne mogu izići iz njene. Pri radu s pčelama u ovo doba godine treba biti miran i staložen. Svi pokreti treba da su lagani da ih pčele gotovo ne primećuju.

– Za zimovanje pčelama je potreban potpuni mir. Pri izboru mjesta za zimovanje, treba obratiti pažnju i na to da košnice budu zaštićene od vjetrova i da se leta mogu okrenuti prema jugu.

Ante Zomborčević

trizmi

neke persone nije dovoljno samo pohvaliti, nego treba im se diviti, ili čak poniziti.

komodarska ekstravagancija – za malu drutšvu, slaba garancija.

Bez argumenta, ni Svecu se ne vjeruje.

U brota ulazi na vrata. Zlo prolazi kroz vrata.

Jednostavna, ali teško prihvatljiva ljudska kategorija svakodnevice jeste: život.

U svijet naših progresivnih ideala ne treba ulaziti na uniformiranim idejama.

Integralna samokritika daje smjernice za životu k višim duhovnim sferama.

U svijetu valjani imaju dva kraja.

On se nečemu znatiželjno začudimo – samo prvo korak k spoznaji.

Politički madrigal osvaja glasnom, ali u autentičnom melodijom.

Željko Skenderović

MA DO XERU

Nema je dovoljno da znate za nas

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

Subotica, Karadorđev put 1

Telefon: (danonoćno): 024/51-514

Bajmok, JNA 3 (u cvjećarnici „Maksa”) telefon (danonoćno): 024/762-024

Palić, Joó Lajos 18 (u cvjećarnici „Krištieva”), telefon: 024/752-759

Horgoš, Borisa Kidriča 7, telefon (danonoćno): 024/792-202

Novi Kneževac, Maršala Tita 16

Filatelija Osobitosti maraka

Ova tema bi trebala pojasniti vrste maraka i kako se razlikuju od normalnih izdanja po svojoj osobitosti, prouzrokovanoj bilo čim, ali najčešće bilo nenamjerno. Takve „osobitosti“ se svih maraka koje pokazuju ljudsku neavršenost i pored velikog tehničkog napretka pri tiskanju, ili, isto tako, namjerne promjene u namjeni ili samom izgledu marke.

Pitanje zašto baš marke koje odstupaju od normalnih privlače svakog i malo kojeg filatelistu, bez obzira na godine i vrijeme od kada skuplja marke, teško bi

Osveta otpisanih ili i Subotica je imala svoj derbi

Ako neki fudbaler, posle igranja u omladinskoj selekciji ne može da dobije mesto u I timu, onda obično potraži drugu sredinu, a najčešće klub nižeg ranga takmičenja. U prošlom broju smo pisali o takvoj jednoj generaciji koja nije dobila mesto u I timu „Spartaka”, nego je jednostavno „otpisana”.

Jedan očiti primer kako je teško bilo „probiti se” u I tim „Spartaka”: dolaskom Diše Stefanovića 1955. godine, mesto centarhalfa bilo je popunjeno.

U to vreme u „Spartaku” bilo je tri izuzetno talentovana centarhalfa, koji prosto nisu mogli dobiti „šansu” i zato Dulika Vojnić odlazi u „Bratstvo”, Bela Vojnić u „Zvezdu” a Bela Čović – Trošar u „Suboticu”.

Radi znanja mlade generacije, tada se igrao drugi fudbal, – bek je bio bek, krilo – krilo, centarhalf – centarhalf, a samo su „tehničari” mogli biti halfovi ili polutke. Danas se uglavnom stvaraju univerzalni igrači, tj. navalni i odbrambeni.

Treba napomenuti da je to još bilo vreme amaterskog fudbala, da su igrači uglavnom bili zaposleni i da su zbog dobrog zaposlenja karijeru obično nastavljali u subotičkim klubovima.

Najviše ih je u tom periodu (1955 – 1960) prešlo u „Bratstvo”, „Zvezdu” (današnja „Bačka”), „Elektrovovodinu”, a rekord je bila OFK „Subotica” sa oko 20 bivših igrača „Spartaka”.

Poznato je da samo konkurencija treba i može dati određeni kvalitet. U Subotici, zbog tadašnjeg shvatanja i politike, trebalo je da postoji samo jedan klub – „Spartak”, a ostali „šta Bog da”.

Znamo šta znači derbi „Zvezda” – „Partizan”, „Milan” – „Juventus”, „Ferencvároš” – „Kišpešt”, itd. Za derbi se živi, o njemu se mesecima priča, to je događaj koji se pamti.

I Subotica je imala svoj derbi (drugoligaški) u periodu (1962 – 1964. godine). Tada i nikad više! „Otpisani” igrači „Spartaka” počinju se okupljati u ZFK „Subotici” – koja 1959. godine postaje OFK „Subotica”. Pod vodstvom trenera Lajče Jakovetića i popularnog Toze Mirolovića tim ulazi u Vojvodansku ligu.

Zatim za trenera dolazi Bata Ognjanov i tehniko Moša Mijatov i tim ulazi u Drugu ligu 1962. godine.

Da ste videli taj derbi na igralištu današnje „Bačke”! 7-8 hiljada gledalaca, rezultat je bio 1 : 1, a timovi su igrali u sledećem sastavu:

OFK „Subotica”: Nikolić – Čorić, Tata-lović, – Miklenović, Vitković I, Zirojević – Ostojić, Terzić, Vitković II, Čović, Vukomanović.

„Spartak”: Martinović – Bleskanj, Čopić – Borbelj, Ušumović, Đukanović (Agošton) – Takač, Abadžić, Hiršman, Šimoković, Savković.

Golove su postigli za OFK „Suboticu” – Vitković II u 41 min., a za „Spartak” Abadžić u 42 minuti.

Za te dve godine igranja odigrano je pet „derbija” – četiri prvenstvena i jedan KUP, od kojih OFK „Subotica” dobija 3, „Spartak” 1, a onaj prvi bio je nerešen.

Odmah da napomenemo da su se igrači van terena međusobno družili. Međutim, politika je htela drugačije: OFK „Subotica” je morala nestati, a sve ostalo u „Spartak”!

Tada se već igaro poluprofesionalni fudbal, igrači su imali ugovore, premije i stipendije, ali su bili i zaposleni.

Napominjemo da je u prvoj postavi OFK „Subotice” igralo devet bivših igrača „Spartaka” – samo Čorić i Zirojević nisu nikada igrali u „Spartaku”.

„Subotica” je bila jedinstven klub u zemlji, u kojem je igralo sedam igrača s fakultetskom diplomom, dva sa višom spremom, a 5-6 sa srednjom stručnom spremom, a na mnogim funkcijama u gradu čak i direktori velikih preduzeća tada nisu imali više od osmogodišnje škole. Niko nije bio bez „obrazbe” i obezbedenog hleba za sutra.

Najbolji igrač koji je ponikao u „Subotici” je Stevan Ostojić, a najbolji trener koji je igrao u OFK „Subotici” je Dušan Drašković – Dujo.

I sad zamislite ovo: OFK „Subotica” se rasformira, a kompletna omladinska ekipa prelazi u „Spartak”! 7-8 igrača postaju prvotimci, a Terzić, Ilovac i Jurković 1972. godine igraju i u prvoj ligi!

Šta ćemo – „kolo sreće u okoli, vrteći se ne pristaje...”

(U sledećem broju: „Kako vratiti stari ugled fudbala u Subotici”)

Andelko Nikolić

odgovorili i najstručniji psiholozi. Je li to težnja za isticanjem, želja da se posjeduje nešto što drugi nema, bez obzira što je to postignuto krivim ili sporednim putem?

Postoji velik broj ovakvih osobitosti, i pitanje je ozbiljnosti ili znanja filateliste što se sve može podrazumijevati pod posebnosću. Postoje vjerovatno i takvi koji skupljaju marke – specijalitete koji imaju jednu točku više ili manje, ili čak i bizarnije anomalije u odnosu na normalnu – originalnu marku.

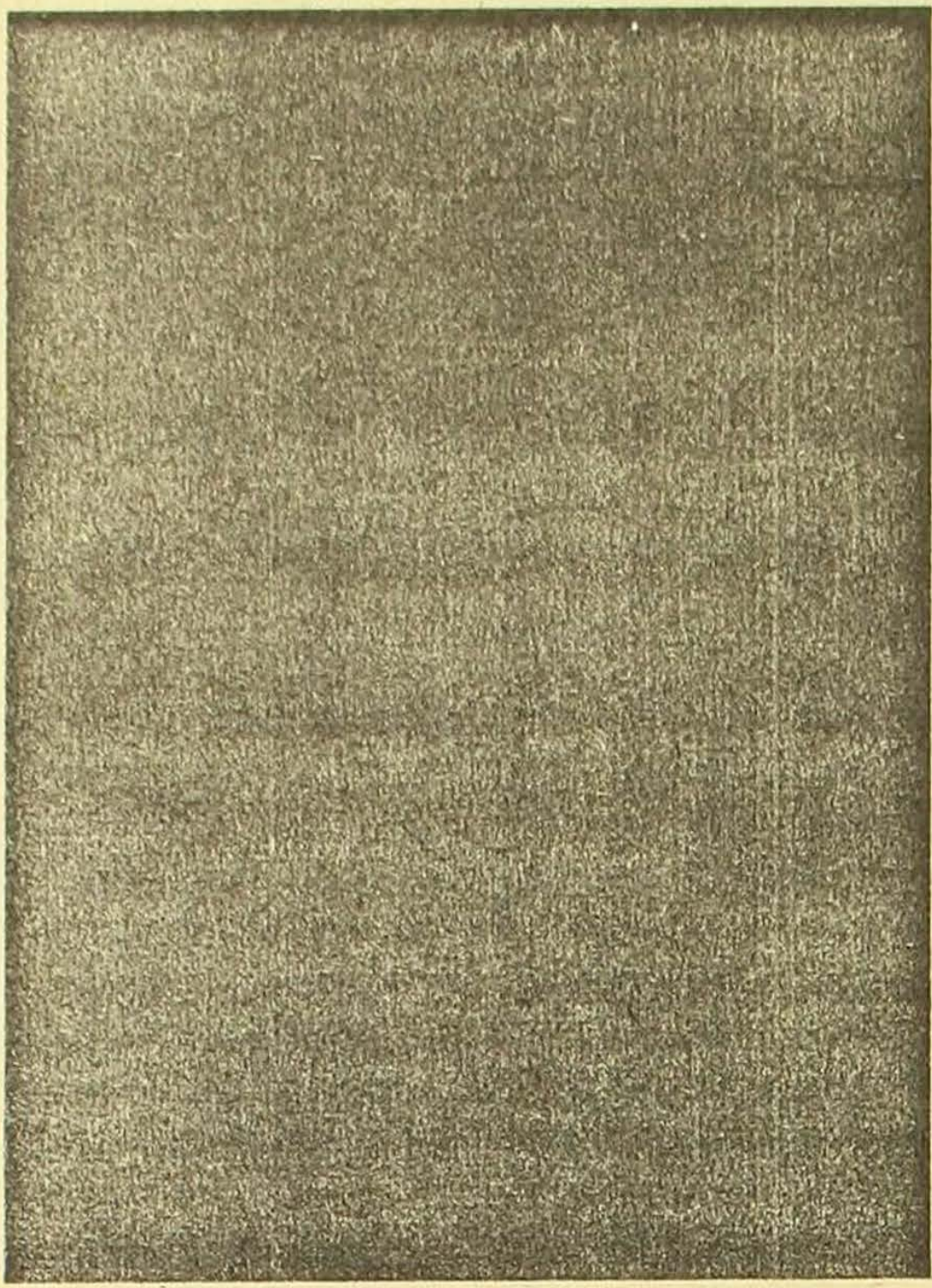
Ovdje bismo se zadržali na najvažnijim osobitostima, jer bi nas samo nabranje i opis svih odstupanja i specijaliteta odvučlo u velike rasprave za šta bi bilo potrebno napisati cijele knjige. Osnovne razlike koje se javljaju prilikom tiskanja jesu:

– privremena izdanja s pretiskom – privizoriji

- specijaliteti – odstupanja
- prepolovljene marke
- obrnuti tiskovi – „tete - beche”
- probni otisci
- sječena izdanja
- falsifikati
- novotisak

Sve ove marke, tiskane usprkos velikoj mjeri zaštite i kontrole, ipak stignu do filatelista. Bilo da su izdanja zvanična, bilo da su izdana uz tihi blagoslov izdavača (pošte, države ili tiskarnice) ili da su plod zlonamjernog plasmata „ludom filatelisti” koji uvijek ima želju da kompletira svoju zbirku pa kupuje i ovakve marke, one se ipak pojavljuju na tržištu.

Ljudevit Vujković Lamić

OB (D) RAĐENA VOJVODINA

Krhko i trajno

Svaki petak pred najsvečaniji dio Dužijance – misno slavlje i predaju kruha od novog brašna gradonačelniku – bio je posljednjih nekoliko godina predviđen za svečano otvorenje izložbe slika nastalih na tavankutskoj Koloniji naive u tehnici slame (koja je ove godine imala svoj jubilarni 10. saziv a održavala se od 16. do 26. srpnja) u jednom reprezentativnom ambijentu u Subotici. Tako je bilo i ove godine. 12. je kolovoza u vestibulu Gradske kuće četrdesetak djela, više od trideset slika od slame i desetak izrađenih od umjetnika naivaca, ali u drugim tehnikama, bilo postavljeno a time i ponuđeno subotičkoj kulturnoj javnosti, ugodaju i sudu. Otvarajući izložbu vlč. Andrija Kopilović je između ostalog rekao, da i krhkost može postati trajna ako se prelomi rukama u svijetu jedinstvenih „slamarki divojki” sa sjevera Bačke.

(lj. k.)

Bio niki gazda zdravo mogućan, a bio i zdravo jak, al' sa svi' strana zavrnut i uvik se okreće na svojoj osovini. Ako 'š ovdaleg, a ondaleg – uvik mora bit po njegovim, a bio još i tvrdica, ta kamen nije ništa naspram njeg. E, bidni ti sad sluga el biroš, kod takog delije! Ako ne klekneš, oće on i po ušima!

E, al se našo i njemu parnjak. Edne godine služio kod njegov momak što nije bio pod manom na šakama, al' ni u glavi. Taj se reskiro, zadaće on gazdi maka, pa onda nek odabire samo ona krupna zrna.

A jevo šta će i kako će to biti. Gazda s čeljadima nije baš imo divana, al' gospodi s kojom je moro imat posla baš borame se zdravo umiljavo, pa tako kad je kaki velik god el disnotor, onda pozove na salaš i fiškale i doktore, i porcijaše i patikare, pa njim još i svira u gajde el u vrulu, a razgovoran je ko da je sav blažen.

E, tako će i sad pravit disnotor, pa se sav okitio varoškim gospodama, a pritvara se ko vrug prid kišu, pravi se dobar i naprama slugama. Onog momčinu odredio da dvori za astalom s pićem. Momak će se ko protivit, a gazda:

Iz starog tiska

Mnogi naši političari su strašno zabrinuti zbog razvoja političkih događaja. Često ih zbog toga čak i glava boli.

To je otprilike kao i ovo:

Sin jednog našeg gazde kada se ujutro probudio potužio se svojoj majci:

- Mamice, strašno me boli stomak.
- Ne mari ništa, sinko – reče mu majka
- zato te boli stomak jer je prazan.

Dite se umirilo. Navečer došli su gosti. Među njima i jedan naš poznati političar, koji reče domaćici:

– Gazdarice, molim jedan aspirin, me strašno boli glava.

Čuvši to mali sinčić reče:

– Ništa ne mari, gospodine, zato boli jer je prazna.

(„Bunjevačko žackalo”, 5. travnja 1940.)

Na jedinom subotičkom marijanskom svetištu Bunaričko proštenje

Kult vode star je koliko i čovjek. Veliku vrijednost vode u životu čovjek je oduvijek svetkovao i praznovao, istina u različitim oblicima. A vodu, bez koje nema ne samo čovjekova već i uopće bilo kojega života, kršćanstvo je u svoj liturgijski život višestruko utkalo: prije svega kroz čin krštenja i onda preko njega sve ono što prati posvećena voda – križanje prije ulaska u crkvu, „škropljenja” prilikom raznih posvećenja, do institucije „svete vode”.

– Crkva je vrlo rado prihvatila hodočastiti na izvor vode. Jer, tumačeći teološki, kao što izvor donosi čistu vodu koja čovjeku donosi život, tako i Marija donosi Isusa, koji je živa voda čovjekovog spasenja i otkupljena. Budući su kod nas rijetki izvori žive vode, crkva je još 1893. godine prihvatila hodočastiti izvor vode na Bunariću kraj Subotice. Smisao toga jest hoditi i častiti Gospu, hoditi k cilju, vodi kao simbolu otkupljenja. Te je godine ustanovila samo liturgijski oblik tog slavlja, a tek tridesetih godina ovog stoljeća biskup Lajčo Budanović uvodi svetu misu i to svake mlade subote i na dan proštenja, 28. kolovoza. Od 1971. godine, kada je

održan Marijanski kongres, svetomisno održava svake prve subote u mjesecu kolovoza dan proštenja u Malu Gospojinu. Voda je napomenuta u Bunarićkom marijanskom svetištu od pamtivijeka kao kumenskog karaktera. To je svetište pravoslavnog i katoličkog izvora pod neblja. Ove godine prati i iz legendi koje govore o čudotvornoj snazi vode iz izvora, među kojima najpoznatija naopovraćenom vidu mlade djevojke nakon umiranja u njemu kaže vlč. Andrija Kopilović, upravitelj bunaričkog svetišta.

Svoj bogat program ovogodišnjeg proštenja započinje danas, u subotu 26. kolovoza u 20 sati, s ispovijedu; u 21 sati služba svjetla – procesija sa svijećama; u 22 sata sveta misa u svetoj misi, koja počinje u 22 sata propovijedat će vlč. Stjepan Beretić. Sutradan, u nedjelju, 27. kolovoza, sveta misa u 7 sati počinje u 7 sati, predvodit će braća franjevačka slijedi u 8 sati biskupska sveta misa u mađarskom, a u 10 sati na hrvatskom jeziku. U 16 sati je misa za pokojne. Predviđen je i organiziran prijevoz za sve zainteresirane Subotičane. Autobus, koji polazi iz predgrađa, dovedat će do Bunarića po potrebi (svakih 15-20 minuta), u subotu kreće u 6 sati, a u nedjelju od 6 sati.

Bunjevačka narodna pripovijetka Gazdina sviraljka

– Oš-oš, neš-neš, a ti kaput pa na put el ćeš zaradit nogom u tako skrućio divan u čet'ri oka, a za večerom, kad je vidio se gospodama dopo taki krasan momak, onda će ga i on ko faliti i niku šalu i razgovor zavist s njim i dat mu čašu vina. E, tu se našlo i med gospodama koji će gazdi podignit farku – da ga mož' poljubit u gujcu – pa ga jedan počo falit kako je to lipo od što je taki razgovoran i sa slugama, i već i podatan, eto kako je i momka i sad ponudio s čašom vina.

A momčina sluša, sluša, pa naedared samo:

– Da, da naš gazda zdravo voli divanit sa sirotim čovikom samo onda kad mu zapovida.

Onaj gospodar o'ma' ositio čovika, pa će zabašurivat momku – Hajde, hajde ti samo s tvojim poslom, a mi znamo: ko i svira, taj zlo ne misli, a naš domaćin je svirač, al' božiji!

Onaj bi momka ko iskečio otud, a ovaj se ne da, već gospodaru – Svira naš gazda, svira, al' u smrznuto krmsko govno, a kada dosadi svirka, on poide sviraljku. A ja ga zato i volim i poštit' uvik i kažem: e, na zdravlje mu bilo.

Kazivao: Stipe Šević – Cvancik
Zabilježio i obradio: Balint Vujkov